

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K na leto. —
Za inozemstvo 25 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Luč iz Betlehema.

Tam v Betlehemu luč gori
v pokojno, tiho noč,
z nebes do hlevčka pa hiti
krilatcev zbor pojoč:
»Bogú naj večna slava bo,
a mir objema naj zemljó!
Iz jaslí revnih v nočni mraz
smehljá se Deletu obraz,
oko mu čudovito sije,
ko čuje rajske melodije.
Svetloba lije čez polje
in v tej prečudni nočni zarji
drhtéč, trepečejo ovčarji.
A pesni tudi njim zvené:
»Ne bojte svita se nikar,

presrečne to noči je žar;
obljuba se je izpolnila,
Devica je Sinú rodila.«
Od svojih čred hité s poljan
pastirčki v hlevčka borni stan
pred Dete, v jasicah ležeče,
od sreče jim srcé trepeče...
Oj Betlehem, oj hlevček ti,
pastirčkov zbor smo tudi mi,
oči upiramo v daljave,
kdaj zagoré nebes višave.
Oj trikrat sveti Ti otrok,
ki dal Te je nebes obok,
Tvoj hlev palača je kraljeva
in jasli sveli so prestol,

iz hleva milost Tvoja seva
čez zémle solzni grič in dol.
Kako srcé kipi nam vroče
in hoče v dan in mraka nočel
V božični noči mraka ni,
temó pregnal si, Jezus, Ti!
Zato pa k Tebi vsi hitimo:
preženi src človeških mrak,
raztópi led, ogrej nam zimo,
da zate vnet zemljan bo vsaki!
Bogú doni naj večna čast,
naj vsi slavijo ga rodovi,
a v nas mirú naj lije slast,
naj v sreči zaživimo novil
Franjo Neubauer.

Kuga v družini

je svobodomiselni časopis. Zakaj? Ker ščuva na odpad od sv. rimskokatoliške cerkve, ki jo je ustanovil Kristus in katero poslušati nam je slovesno zapovedal. Ker neti sovražstvo proti papežu, škofom in duhovnikom in s tem odvaža ljudi od poslušanja božje besede. Ker blati organizacije, ki imajo nalogo po katoliških načelih vzgajati mladino. Ker proslavlja zatiranje katoliške vere od strani raznih državnikov ali zamlčuje njihova sv. Cerkev sovražna dejanja. Ker hvali in priporoča društva, ki po svojih načelih in po svojih dejanjih gojijo sovražstvo proti verskemu mišljenju in življenju.

S takim pisanjem svobodomiselno časopisje brizga med ljudstvo strup vereke mlačnosti, brezvernosti, zanemarjanja božjih in cerkvenih zapovedi in zato je svobodomiselno časopisje glavni vzrok tiste grozne npravne propalosti, ki se širi med ljudstvom.

Družina, v kateri se redno bere svobodomiselno časopisje, postane v prvem rodu versko mlačna, v drugem popolnoma brezverna.

Božja in cerkvena zapoved prepovedujeta bližnjo priložnost v greh. In kaj je večja priložnost v greh brezvernosti kot ravno svobodomiselno časopisje? Zato prava krščanska hiša ne more in ne sme biti naročena na svobodomiselno časopisje.

Sveta dolžnost vsakega katoličana pa je, da podpira in naroča katoliško časopisje, ki vrši misijonsko delo v velikem boju, ki se vojuje med krščanstvom in svobodomiselstvom, med krščansko svobodo in brezverskim nasiljem.

V sleherni krščanski hiši **Domoljuba**, ki je najcenejši slovenski tednik. Medtem ko so vse druge stvari povprečno 40 do 50 krat dražje kot pred vojno, se je Domoljub podražil samo 10 krat. Stane na leto 30 K, za pol leta 16 K.

Premožnejše somišljenike prosimo, da prispevajo nekoliko več, ker nam tudi s to naročnino ni mogoče kriti vseh stroškov za list.

Domoljub se naroča na naslov: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Vsak nov naročnik naj na nakaznico pripiše opombo, da je nov naročnik, ker s tem upravi veliko dela prihrani.

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO ŽELI VSEM NAROČNIKOM IN BRAVCEM „DOMOLJUBA“
UREDNIŠTVO.

+ škof dr. Mahnič.

Kakor smo že poročali, je v torek, dne 14. decembra umrl v Zagrebu krški škof dr. Anton Mahnič, dovršivši 70. leto svoje starosti. Do leta 1896 je bil profesor bogoslovja in ravnatelj semenišča v Gorici, nato pa je postal škof na otoku Krku, odkoder so ga po končani vojni Italijani pregnali ter ga internirali v Italijo. Ko so mu zopet vrnili svobodo, se je naselil v Zagrebu, kjer je podlegel težki bolezni.

Dr. Mahnič je tisti mož, ki je začel najprej med Slovenci in nato med Hrvati krepko katoliško gibanje. Kot vse druge narode, je otroval tudi naše ljudstvo gnili liberalizem, ki priznava grehu isto svobodo, kot čednosti, zmoti in laži iste pravice kot resnici. Ta pogubna, popolnoma protikatoliška načela, katerih so se zvesto držale vse vlade, so naposled pripeljale do svetovne vojske.

Dr. Mahnič kot bistroumen in dalekoviden duh je spoznal, da morajo taka načela pripeljati sleherni ljudstvo v pravno in gospodarsko propast, da bodo taka načela slo-

vensko ljudstvo radi njegovega malega številca naravnost uničila. Zato je kot iskren domoljub videl svojo življensko nalogo v tem, da z vso silo započne boj proti pogubnemu liberalizmu. Katoliška vera je resnica. Če pa je resnica, potem mora prekrasiti vse življenje, zasebno in javno. Grešiti ne smejo proti njej ne kulturni, ne politični delavci. Zakaj edino tam je sreča in zadovoljnost, kjer je vse uravnano po resnici. Liberalizem je laž. Če pa je laž, potem mora proč iz zasebnega in javnega življenja, iz kulture in politike. Zakaj laž se končno povsod maščuje in pri naša razpad in propast.

Zato je bil dr. Mahnič tisti mož, ki ni poznal tistega gnilega polovičarstva, ki cinca med resnico in zmoto, ki dela pogodbe in pa kompromise med hudobijo in čednostjo. Med resnico in zmoto ni nobenega prijateljstva, med hudobijo in čednostjo vlada večno sovraštvo. Do ljudi, ki so podlegli zmoti in hudobiji, moramo poznati krščansko ljubezen, do zmote in hudobije same nikdar.

Dr. Mahnič je udaril z vso močjo v tako polovičarstvo in gnilo kompromisarstvo. Začel je izdajati časopis »Rimski katolik«, v katerem je z vso ostrožjo raztrgal liberalizmu krinko raz obraza in brezobzirno pokazal slovenskemu ljudstvu njegovo gnilobo in zmotnost in posledice. Na drugi strani pa je razjasnil katoliško resnico, kot bi prižgal kres na gori.

Takrat se je začelo katoliško gibanje, ki so ga potem veliki močje — učenci Mahničevi — nadaljevali. Resnica je resnica, zato mora imeti dostop povsod, če ga nima, ga moramo priboriti, laž je laž, zato mora izginiti povsod, če ne gre z lahkoto, mora iti z bojem. Gre namreč za to, ali slovensko ljudstvo živi — ali v blatu žalostno pogine.

To veliko geslo, ki ga je prižgal dr. Mahnič, je ustvarilo vse slovenske katoliške organizacije, ki so učinile toliko neizmerno dobrega slovenskemu ljudstvu.

In dokler se bomo držali tega, bo slovensko ljudstvo živelo.

Zato velikemu škofu hvaležen spomin slovenskega ljudstva, ki hoče živeti!

Ustavotvorna skupščina.

Belgrajska vlada s proslulim sovražnikom Slovencev, Vesničem na čelu, je odstopila. Pasič, voditelj radikalne stranke, dela pot sivi vladi. Obiskuje vse stranke. Bil je tudi pri naših poslancih in izrazil željo, da bi šla Ljudska stranka v vlado. Dr. Korošec je odgovoril, da bi mogla Ljudska stranka le tedaj v vlado, če se izpremeni nasilni in krivični poslovnik, in kar je glavno: če se sprejmo v načrt ustave popolna samouprava Slovencev in Hrvatov. Od te zahteve se ne umakne niti za las Ljudska stranka, ker ji gre v prvi vrsti za blagor ljudstva. Dr. Korošec je tudi povedal Pasiču, da bo centralizem upropast države, ker so dosedanje skušnje pokazale, da je nemogoče samo iz Beograda uspešno voditi državni stroj.

Radičevići so odpotovali v Beograd — pet poslancev — da malo poizvedo, kakšno mnenje imajo razne stranke glede ustave. Bili so tudi pri Jugoslovanskemu klubu.

Samostojneži so se združili v zemljeradniški klub, ki izjavlja, da je za centralizem in vedno glasuje z liberalci. Radič pravi, da s samostojneži nima nič opraviti, ker so itak le liberalna podružnica.

Jugoslovanski klub pridno razpravlja o gospodarskih potrebah na Slovenskem in pa Hrvatskem.

Prosim, berite...

(Dopis z dežele.)

Povedal sem že, da mi vsakemu sleparju verjamemo. Čimbolj zna kdo lagati, tem večjo veljavo ima. Mojster vseh lažnikov je pa »Ljudski glas«. Sicer boste tole brali že po volitvah, pa nič ne de. Prav pa je, da poznate to tiče zanaprej. Povem pa, da ne bom ovrget vseh laži; preveč jih je. Če bi se vseh lotil, bi bilo par »Domoljubov« napolnjenih samo s tem pisanjem. Pa ima »Domoljub« drugega bolj pametnega dela dovolj.

Ogrska in zlasti Budimpešta je »Ljudskemu glasu« (št. 47) klerikalni raj. Radi bi vedeli, odkdaj? Berite »s krampom in gorjačo«, — prav čedna knjižica je — pa boste spoznali ogrski komunistovski raj.

»Klerikalci so kradli in goljufali po aprovizacijah, od katerih so dobro živeli le gruntarji, za reveža pa ni bilo nikdar ničesar«, piše ravnoisti list. Povejte: kdaj, kje in kdo je kradel in goljufal? Prašajte vašega gospoda Kopača, kaj so mu povedale ženske na Češnjici, v selški dolini? Čudno, da je sploh še kaj revežev na svetu, če zanje dolga štiri leta ni bilo »nikdar ničesar«. Ali niso vsi lakote pomrli? Če niso, potem so reveži čarovniki ali pa je »Ljudski glas« lažnik.

»Klerikalci so oproščali od vojakov same gruntarske sinove, za reveža se niso zmenili«, beremo ravno tam. Med kmeli sem bil ves čas vojske in vem, kako pičlo število kmetijskih sinov je bilo oproščenih. Kdo pa je bil oproščen? Moščani, uradniki, železničarji, tovarniški delavci v mnogo večjem številu kakor pa kmetje. Saj jim privoščimo to dobroto in nič ne očitamo. Kmetje-gruntarji so pa imeli po štiri, pet, šest fantov od ene hiše pri vojaki in gorje mu, če je prevečkrat prosil za dopust. Ali so rohneli nad njim gotovi uradniki, ki so bili preje vse kaj drugega, kakor klerikalci. Za kmeta-gruntarja ni bilo drugega med vojsko, kakor: »Garaj in delaj, trpi in daj, pa lepo molči!« In »klerikalci« naj bi imeli to moč, da bi bili od vojakov oproščevali? To smo pa še sedaj izvedeli, žal, da med vojsko ni bilo tako.

»Klerikalci so izrekli revežem zadnje repe iz hleva, bogati klerikalni gruntarji so pa ostali nedotaknjeni«. Radi bi vedeli, kje je bilo tako? Povejte ime in kraj, kjer se je to dogodilo? Vemo pa, da so morali po nerodnosti vojaške uprave, ki ni bila klerikalna, kmetje in reveži dati pol preveč živine. Le vprašajte kmete okrog Loke, okrog Tržiča in drugod, kako je vojakom oddana živina stradala. In zakaj? Zato, ker so bili predstojniki teh oddelkov ljudje, ki se na živino toliko razumejo, kakor zajec na boben. Tako je bil menda predstojnik vojaške klavne živine v Tržiču neki operni pevec iz Dunaja, torej gotovo ne klerikalec, pač pa bojazljivec, ki se je kot kravji predstojnik rešil fronte.

»Milionar je Brejc, Reme, Pollak in dru-

gi. Ljudstvo ne bo volilo milijonarjev.« Prav je to, saj teh treh nobeden ne kandidira, kandidira pa revni milijonar Kristan. Torej ljudstvo pozor! Če ni že prepozno. Vemo tudi, kako se revni milijonarji Hajrihar, Doleme in drugi pehajo, da bi ljudstvo še ostalo v njihovi sužnosti.

»Klerikalci so naložili ljudstvu ogromne nove davke.« Zopet nekaj novega. Minister Stojanovič je torej klerikalec? Od kdaj pa? Čudno, da se je ta mož spreobrnil! Neverjetno! No, pa saj »Ljudski glas« tako piše...

In tako dalje... Laži je še dovolj. Nekaj, sem jih vam pokazal, da vam bo šlo bolj v glavo tisto navodilo: Za vse, kar Vam nasproti SLS trde, zahtevajte dokazov. To bo najuspešnejši boj zoper lažnivo politiko naših nasprotnikov.

Naši mladini! Vsem katoliškim bojovníkom!

II. EFETA.

Čemu slavnosti?

Ali to kaj koristi? Ali smo s katoliškimi manifestacijami, katoliškimi shodi in tabori postali močnejši in boljši? Ali se bile to vedno le brezpomembne katoliške zabave, katoliški sprehodi, ali so bili to dnevi ofenzive in predorne bitke? Ali se morajo naši nasprotniki naših taborov bati ali se jim smejejo? Ni nobenega dvoma, prijatelji moji, da mi katoličani pri svojih prireditvah delamo večkrat veliko hrusta. Demonstriramo, dokazujemo, da smo tu. Toda v splošnem ostanemo stari, kot smo bili.

Ali kaj koristijo manifestacije? Gotovo, če le hočemo. Naši tabori so dnevi mobilizacije, po katerih ne gremo domov spat, temveč v boj, v sveto vojsko. Naši tabori so binkoštni dnevi, ob katerih naj bi sv. Duh v viharju in ognju nanovo potrdil naše mlade katoliške bojovníke. Tako bi moralo biti.

Katoliški svet se nahaja danes v težki krizi. Sto let smo uživali strup. Ta strup je moderni liberalni duh. In znaki zastrupljenja se prav pogosto pojavljajo. Srce postane mrzlo. Žila leno bije. Roke in noge ohrome. Pogled postane meglen. Sluh oslabi. Govorica zastaja. Zadnji čas je, da gremo k zdravniku.

Zdravnik je Kristus in njegovi namestniki, veliki papeži sedanje dobe, 9. in 10. Pij, 13. Leon, 15. Benedikt. Ti so ustvarili krepko in pristinokatoliško gibanje proti modernemu liberalnemu duhu. Katoliški svet naj postane zopet katoliški. In pri tem velikem delu pomagati je naloga organizirane katoliške mladine. Kakor osvetožujoč vihar naj pretresa ta mladina celo deželo in njeni tabori in manifestacije naj kličejo, da se bo slišalo po hribih in dolinah, čudežno besedo Gospodovo: Efeta, ti odpri se! Ta beseda velja slepim, gluhi, nemim, hromim.

Slepim!

Slepi naj izpregledajo! Odprite oči! To naj bo najprvo naš mogočen klic z naših taborov in manifestacij!

Ne tajim, da je moderni svet marsikaj

znašel, kar je bilo tisočletjem skrito. Ne lajam ogromnega števila njegovih šol, knjižnic ter silnega obsega njegovega tiska in časopisja. Toda če hodim skozi te velike dvorane šolskih palač in knjižnic, če z morečim očesom pregledujem slovnstvo in časopise, se ne morem znebiti vtisa: Ti ljudje, ki pišejo knjige in časopise in pončujejo mladino, vidijo samo to, kar je malenkostnega, začasnega, postranskega na svetu. Slepi pa so za to, kar je glavno in najpomembnejše, veliko in največje, orjako in vse presegaajoče.

Ta osnovna misel v svetovni zgodovini skozi 2000 let je sveta rimsko-katoliška Cerkev, do skrajnih zemeljskih meja segajoče, nerazrušno delo Sv. Duha, kraljestvo božje na zemlji, sezidano na skali — papeštvu. Zgodovina zadnjih dveh tisočletij je zgodovina razširjanja katoliškega dušnega svetovnega gospodstva in zgodovina že dva tisoč let trajajočega kulturnega boja. To je orjaški igrokaz, ki se uprižarja na svetovnem odru in pri katerem sodelujejo vsa ljudstva, vsi kralji in vse vlade, umetnost, veda, politika, industrija, radi ali neradi. Svetovna vojska in svetovna revolucija sta samo mimoidoči prizor v tem igrokazu. Vse drugo na svetu ni nič drugega kakor kulise in ozadje. Tako je bilo in tako ostane, naj se še tako povdarja, da je vera privatna zadeva.

Tako jaz umevam svet in zgodovino. In zato ne najdem nič zanimivega tam, kjer se o tem velikem in poglavitnem dosledno molči.

Tako je s časopisjem. Berem članke, obvestila, novice. Iščem veliko besedo, ki je za Bogom in Kristusom najlepša v človeški govorici, besedo o naši materi, katoliški Cerkvi — ne najdem je. Časopis razpravlja samo o postranskih zadevah, velikim vprašanjem se izogiba. Piše ga slepec, ki ne vidi poglavitne stvari, ali pa je bojazljivec, ki se boji o njej govoriti.

Ravno isto je s slovnstvom. Naj drugi že tako pripovedujejo o njem, da je lepo, duhovito in zabavno in naj še tako željno požirajo razne povesti, romane in pesmi. Meni ne prija tako slovnstvo. Je premlado in predolgočasno. Tisto poglavitno, največje manjka. To slovnstvo se kvečjemu semtertija prezirljivo obrežne ob Cerkev ali pa o njej popolnoma molči. Meni ne ugaja. Slepec piše tako slovnstvo.

Istotako je z zabavo. »Hoja za Kristusom« ne piše zastoj: Kolikokrat sem bil med ljudmi, vselej sem slabši prišel domov. Tudi pri večini izobraženih ima zabava tako malo vsebine. Samo čas ubija. Resnih stvari se namenoma izogiblje. Čenča, zbada, klafá. Ne prija mi. Je premalo katoliška. Pogovor slepcev, ki ne vidijo solnca.

Katoliška mladina! Odpri oči! Poglavitno in največje naj bo tudi tebi poglavitno in največje. Vsak človek ima svojo najljubšo misel. Tvoja najljubša misel bodi Tvoja sveta mati, Cerkev. In kakor tvoja najljubša misel, tako tvoj časopis, tvoje čtivo — katoliško! Kakor tvoja najljubša misel, tako tvoja zabava s tovariši — katoliška! Kakor tvoja najljubša misel, tako tvoja družina in tvoja društva — katoliška!

Gluhimi

In če kdo pride in vpraša: Čemu ti shodi in tabori? Teda povejte: Zavoljo gluhih. Hočemo, da gluhi slišijo. Duševni sluh je na svetu zelo oslabil. O tem ni dvoma. In to je ena največjih božjih kazni. Splošna ljudska nesreča! Naglušnost, liberalni greh že sto let sem. Nikdar ni Cerkev več in razločnejše govorila. Svareče je opozarjala na sedanja načela napačne svobode in enakosti. Kazala je nanje kot na dinamit, ki bo poglaval človeško družbo v zrak. Toda vlade so bile gluhe. Narodi tudi.

Zmotna moderna načela so vedno bolj nasičala ozračje in le malo pljuč je bilo tako močnih, da so izbljuvala ta strup. Prišel je Pij IX., prišel Leon XIII., prišel Pij X., prišel Benedikt XV. Njihove nestete okrožnice in odločbe so bile varnostna znamenja vatikanske potresne opazovalnice. Zakaj v Rimu preje vedo, kaj grozi svetu, kot drugod. Rimski aparati so naznanjali bližanje velike katastrofe. Varnostni zvončki so peli po celem svetu, z vseh prižnic. Vlade so ostale gluhe. Pa peži so zastoj govorili.

Kadar pa narodi papežev več ne poslušajo, izpregovori Bog sam. In Bog je izpregovoril 1. avgusta 1914. Svetovna vojska ni božje delo, temveč delo pekla in delo človekovo. Toda Bog se je poslužil svetovne vojske in revolucije, da opominja in kaznuje. Skušnje pa kažejo, da narodi in vlade niso ozdravele. Naglušnost je ostala. Svet ni postal ne vernejši, ne poštenjši, ne čistjši.

Zdi se, da je Bog sprožil vse budilke. Vojski bo — kakor vse kaže — prej ali slej sledila svetovna revolucija. Zemlja se trese. S plamenom gori povsod. Vse budilke ropotajo. Vsi signali opozarjajo. Vsi zvonovi bijejo plat zvona. Kdo sliši, Kdo vstaja? Kdo bedi? Kdo je prepričan, da ni političen slučaj, temveč sodba božja, kar smo doživeli hudega in kar nas še hujšega čaka? Kdo sliši glas božji iz revolucijskega ozračja?

Prijatelj! Sami vidite, da je treba glasno, da je treba razločno govoriti. In v tem obstoji naloga katoliških mladinskih organizacij. Njihov glasni klic mora biti uglašen primerno moderni naglušnosti. Odprite ušesa!

(Dalje.)

Razgled po svetu.

PO KATOLISKEM SVETU.

V Jugoslaviji so na delu tajne sile, ki pripravljajo kulturni boj in že komaj čakajo ugodnega trenutka, da vržejo svojo krvavo bakljo proti Cerkvi. Tem in tistim, ki jih morda v pričakovanju bodočih izkušenj prevzema malodušje, bodi v nauk zgodovina zadnjega kulturnega boja v Mehiki, državi v Srednji Ameriki.

Ta nesrečna dežela, ki je neprestano plen vladohlepnih generalov in pustolovcev, je v zadnjih letih poleg krvavih političnih bojev prestala tudi eno najkrvavejših preganjanj katoliške Cerkve. Sovražstvo prostozidarstva se je tu neovirano izdijalo in ni poznalo nobenih meja; najnaravnnejše pravice vesti so se odpravile in vse, kar je svetega, se je teptalo z nogami.

Redovniki so si morali kot rokodelci služiti svoj kruh, dočim se je moral goreči škof Guizar preoblečen skrivati pred biriči, ker je bila na njegovo glavo razpisana velika nagrada.

Pri tem je pa Guizar večkrat preprečil umor Carranze, vladnega predsednika in najhujšega preganjavca kristjanov, ki so ga bili sklenili zarotniki. Ker je vlada razpolagala s časopisjem — nasprotno liste je enostavno prepovedala — so uporabili proti katoliškanom sredstvo obrekovanja. Ponoči so dali na pokopališčih izkopati mrljice in jih pokopali po samostanih, iz katerih so bili že prej izgnali stanovalci. Potem so lepega dne sklicali ljudstvo in pred njegovimi očmi »odkrili« zakopana trupla. Plazovi obrekovanj o tajnih zločinih v samostanih so se vsuli na Cerkev. P. Ruiz — to ime si je v prognanstvu nadel p. Guizar — ki je preoblečen prisostvoval temu prizoru, se ni mogel dalje premagovati — dvignil je sredi množice svoj glas in odkril nesramno sleparstvo. Besni so planili vladni gonjači proti njemu, toda mož jim je kakor po čudežu ušel. Takih slučajev je doživel p. Ruiz na stotine in vselej se je v smrtni nevarnosti srečno otel. Nekoč so mislili preganjalci, da imajo gorečega duhovnika že v rokah; že je dvignil eden izmed njih revolver, da ga ustrelji. Tedaj se vrže p. Ruiz na svojega nasprotnika, mu izvije revolver in na splošno presenečenje uide.

Toda to divje beganje je sčasoma le postalo neznosno. P. Guizar je odpotoval na Kubo, kamor je že pred njim pribežalo večje število mehiških škofov in duhovnikov. Z odprtimi rokami ga je sprejela tam kubanska duhovščina. V begunstvu p. Guizar niti za trenutek ni počival. Takoj je začel voditi ljudske misijone, sam in brez sredstev. Tako je deloval dve leti in na tisoče duš dovedel nazaj v Cerkev. Bill so kraji, kjer ni ostal trdovraten niti en sovražnik Cerkve ter so se vsi brez izjeme vrnili v njeno naročje. Prostozidarstvo je besnelo in mu tudi tu streglo po življenju.

Kar je prišla poleti 1919 nenadoma presenetljiva vest, da je preganjanje katoličanov v Mehiki popolnoma končano. Vsi pregnani duhovniki da se smejo vrniti, škofom se je vrnilo njihovo imetje. Cerkvi sovražne postavbe so se razveljavile. To se je zgodilo ž. 5. februarja leta 1919 in jezuiti, proti katerim se je tudi topot obračal glavni srd sovražnikov katoličanstva, so se smeli zopet v svoje zavode vrniti in jih vzeti v posest. Zaklilo je novo cerkveno in versko življenje in namah sta se vrnila mir in red. Kaj se je bilo zgodilo?

Notranji boji in pa preganjanja in pa razvoj svetovnopoličnega položaja so dovedli vlado do jasnega spoznanja, da mora Mehika brez-pogojno popolnoma propasti, ako ne zapusti dosedanje poti. Koncem decembra leta 1918 je dala v uradnem listu znamenje za umik v cerkvenem boju. Proglasila je kulturnobojne člene ustave kot »času neprimeren izraz fanatizma« in priznala, da se je delala krivica tudi »nedolžnemu delu duhovščine« in so se teptale »nedotakljive pravice«. Končno je predlagala, da se cerkveni in šolski zakoni odpravijo, oziroma izpremenijo.

Guizar je pisal Carranzi, da bi se smel vrniti v svoje škofovsko mesto Veracruz. Carranza je sam podpisal zaproseno dovoljenje. Dan po potresu, ki je porušil Veracruz, je škof Guizar stopil zopet na tla svoje domovine. Tako je začel svoje škofovsko delovanje na razvalinah. Takoj je organiziral pomoč in se brzojavno obrnil na svoje prijatelje v Havani, ki ga tudi niso pustili na cedilu. Vse, kar je imel, tudi svojo prsno verižico in prstan je prodal, da je mogel omiliti bedo. Potresu je sledila žolta mrzlica, potem kuga in nazadnje politična vstaja. Carranza moč se je sesula in smrt za petami je bežal še pred kratkim vsemočnejši mož — bežal k škofu Guizarju, da bi pri njem našel varstvo. Toda ta mu ni mogel nuditi nikake varnosti pred razjarjenimi vstaki. Carranza je moral bežati dalje in je kmalu nato padel kot žrtev morilnega orožja svojih političnih nasprotnikov.

Tako se vedno znova ponavlja zgodovina preganjanj Cerkve: aleni sovražniki padajo, ona pa vstaja k novemu življenju in novi slavi. Pa bi se katoličani v Jugoslaviji bali?

RUMUNIJA.

Rumunska država tudi nima miru. Ljudje brez vesti in poštenja tudi tamkaj skušajo z nasiljem in bombami povzpeti se na stolček. Dne 9. decembra je imela gosposka zbornica sejo.

Kar nenadoma se razletel za hrbtom predsedstva bomba, ki je usmrtila velikovaraždinskega škofa, več senatorjev pa je bilo težko in lahko ranjenih.

ČEHOSLOVAŠKA.

Češki komunisti so napovedali splošno stavko, ki se jim pa ni posrečila. Vlada je z močno roko zadušila njihovo gibanje, v Brnu je celo prišlo do bitke, v kateri sta padla dva komunisti, 60 so jih ujeli in zaplenili so jim vse strojnice. — Nemški poslanci so začeli v zbornici z obstrukcijo, ki pa se je ponesrečila. Nekaj nemških poslancev je izključenih od sej.

GRŠKA.

Grško kraljestvo se je potom ljudskega glasovanja odločilo, da naj se vrne zopet kralj Konstantin. Ker gospodje v Parizu s tem niso zadovoljni, hočejo izvajati na Grško gospodarski pritisk. Konstantin je sicer že došel na Grško, pa se govori, da bo odstopil, ker neče spravljati svoje domovine v nevaren položaj.

ŠVICA.

V mestu Ženevi se posvetuje razoroževalna komisija. Sklenila je, da se mora stanje armad po vseh državah znatno znižati. V naši državi menda že delajo tozadevne načrte. Bojimo se le, da bo ostalo samo pri načrtih, če bodo glavno besedo v državi imeli liberalci, ki nikdar ne vladajo s pametjo, temveč vedno le s silo in bajonetom.

Po naši domovini.

DVA UMORA.

(Iz muljavskega kota.)

V vasi Trebež, občina Krka, je živela družina, čigar zakonska sta bila poročena v Ameriki. Iz Amerike sta prišla v letu 1912. Ob vojski je moral mož v vojak. Povrnivši se iz vojne, se je začel prepričati med možem in ženo. Mož je začel opuščati izpolnjevanje deset božjih zapovedi, osobito pa 3. in 6. božje zapovedi.

Dne 28. septembra 1920 pride mož naskrivaj, ko so drugi odšli k prvi maši, v stanovanje svoje žene, jo ubije z nekim topim orodjem ter jo nato zunaj v veži obesi na neko lestev. Vrata in okno zaklene in gre skozi duri ven v noč. Storil je tako, da bi s tem zbudil pri ljudeh sum, češ, sama se je obesila. Ko pride njena svakinja od prve maše, odpre duri in vidi ženo svojega brata obešeno. Ubijalec je prišel sam obožnikom v roke, in sicer na mestu umora, ker je mislil, da ne bodo prišli na sled njegovega krvavemu dejanju. Toda po energičnem nastopu orožnikov se je takoj udal in priznal vse. To je umor brez primere in ga more izvršiti popolnoma podivjan in brezveren človek. Sedaj čaka pravice v novomeških zaporih.

Drugi enak slučaj se je zgodil na Kampilju, občina Muljava. Posestnik Josip Spendal iz Velikih Kampilj je bil odšel pred kakimi 20 leti v Ameriko, zapustivši doma ženo in edinega sina. Domov je prišel pred 1 letom in prinesel mnogo denarja. Sin je med tem časom dorastel, bil tudi vojak v vojski. Žena Spendalova je letos umrla. S sinom sta se začela prepirati, popivati in oba zapravljati denar. Sin skratka ni hotel ubogati ter je rastlo sovraštvo med njima bolj in bolj.

Dne 6. decembra 1920 sta bila menda oba nekoliko vinjena ter sta se začela suvati po hiši. Medtem, ko je tiščal oče svojega sina za vrat, je sin prijel neke v bližini se nahajajoči samokres ter ustrelil očeta v trebuh. Oče je izdihnil čez 12 ur v groznih bolečinah.

Ali ni to strašno? Mož ubije ženo, sin očeta. Kaj je vzrok teh strašnih činov med našimi občani? To, kar se pojavlja med brezbožnim ljudstvom, ni nič drugega, kot sad svobodomiselnega časopisja, kateremu se je naše ljudstvo zasužnjilo.

Nimamo namena s tem nikogar žaliti, vendar moramo resnici na ljubo povedati, da ni nikjer toliko sirovosti kot ravno tu v našem kotu. Ljudje so se obrnili od resnicoljubnosti ter začeli svobodomiselnost življenje, sta dober zgled gori omenjena slučaja. Ne omenili bi teh slučajev, ker niso ravno razveseljevali za nas, ampak zapisali smo zato, da bi ljudje še o pra-

vem času izpregledali, kako na slabih potih so. Mladina je že itak podivjana, posebno pri nas in to podivjanost goje nekateri starši sami pri svojih otrocih. Saj so nam znane hiše, kamor zahaja brezverska »Domovina« in ta list potem oče in mati razlagata na glas v pričo svojih otrok in čitata one gnusne dopise. Ali je potem kaj čudno, ako zrastejo iz takih otrok taki ubijalci in razbojniki? Omeniti se še mora, da je zadnji »Kmetijski list« še posebno pohvalil naše Muljance, kako dobro so se držali pri volitvah, ker so enoglasno volili listo liberalnih samostojnežev. Toda taki čini, kakršni so se izvršili zadnji čas, pa niso naši samostojni občini nikakor v čast.

JEŽICA.

Minul je dan 28. novembra. Kakor nam je bil slabo obetan, vendar je izpadel za nas (klerikalno gospodo) jako dobro. Dobili smo večino glasov. Toda, ako bi se uresničile želje naših samostojnih gospodov, bi bili strti in teptani v tla. Pred volitvami smo videli nalepljeno — še celo na drevu obešeno — »dne 28. novembra je obračun za našo klerikalno gospodo«. Toda za enkrat so Vam zleteli vsi naklepi po široki Savi, dragi gospodje. Kako zanimivo je bilo gledati g. zaupnika SKS, ko so spoznali, da so delali račun brez krčmarja. Bili so jako potrjeni zamaknjeni v deveto deželo... Nasprotno se je videlo, kako je v naših možeh zaplapolala iskra veselja nove dobe. — Pred kratkim so pri nas tudi prišli na dan jako umetniško izvežbani plakaterji, ki blatio tukajšnjega Orla in Marijino družbo. Toda pazijo naj, da jim ne pridemo na sled, kajti dobili bodo ves svoj trud prav dobro poplačan. — Orlil Ne ustrašite se surovih napadov naših nasprotnikov. Delajte neumorno, da pridete do svojega cilja!

POPOTNIK IZ KRŠKE DOLINE.

Topot sem jo mahnil naravnost k izviru Krke. Blizajoč se Krki naletim na šolarje, ki so se ravno vračali iz šole. Šli so popolnoma ločeni v dve krdeci. Po kratkem psovanju se spopadeta dva paglavca, se vržeta na tla in bijeta drug drugega. »Kaj pa imata vendar,« vzkliknem in stopim bliže. »Ta me zmerja s farškim podrepanikom,« mi potoži prvi. »Sram te bodi,« ga pokaram; »otroci bi morali biti prijatelji med seboj, pa si tak.« »Saj so danes učitelj v šoli tako rekli,« me zavrne. »Rekli so, naj vstanejo tisti, katerih očetje so volili s samostojnimi. Veliko nas je vstalo. Prav tako, so nas pohvalili. Glejte, drugih očetje so farški porepniki.« Moj Bog, kam smo prišli! — V Zagradcu prenočim v Lobetovi gostilni. Z vsem sem bil zadovoljen. Hiša je krščanska; njen gospodar, učitelj, res pravi učitelj in vzgojitelj krščanske mladine. — Drugi dan, v nedeljo jutraj, me zbudi drdranje. Pogledam skozi okno. Oho, trije žužemberški liberalci se peljejo najbrž na kak shod. Za njimi! Pot nas je peljala v Ambrus. Jaz najprej k sv. maši, potem brž na shod v gostilno. Toda strah! Tako sami smo ostali. Le štirje možje, menda iz Brezovega dola so prišli. No, shod se je spremenil v prijateljski pomenek pri čaši žganja. Tudi nekaj! — V Žužemberku so se naši volilci dobro obnesli. Notar Carli je menil, da bo plesala okrog njega cela občina, kakor Izraelci okrog zlatega teleta, pa se je jako varal. Sam je čuval pri volitvi liberalno skrinjico. Pričakovati je bilo, da bo ta veliki kmetijski prijatelj vsaj kmeta volil. Vse kaže, da ima kmeta je takrat rad, kadar mu valj v žuljavini rokami prisluzene stotake v pisarno. Ljudje so že precej spregledali. — Še v Dobrnič jo zavijem. V gostilni na oglu so mi marsikaj povedali Gornji konec fare je bolj prosvitljen. Fantje duhovnikov ne marajo, ker so povzročili vojsko, kakor so slišali zadnjič na shodu. Temu primerno so izpadle tudi volitve. Še to naj bi bil mož pristavil, da je v občini veliko metel, ki švigajo čez dva praga, in fantov, ki verjamejo vsako, še tako neumno laž.

IZ RADOVICE PRI METLIKI.

Okrajno glavarstvo v Črnomlju je z dopisom z dne 27. junija t. l., št. 162/p. sporočilo tukajšnji občini, da ima ministrstvo v Belgradu nekaj denarja na razpolago v podporo revnim občinam, ki imajo kaj nujnih poprav, same pa jih ne morejo izvršiti. V dopisu svetuje, naj

se vložijo prošnja za tako podporo do 12. julija. Občina je takoj vložila prošnjo in v nji navedla razne poprave, kot obzidanje pokopališča, kjer se je zid že pred več leti podrl in leži kamenje še vedno tik okrajne ceste, prekritje šolskega poslopja i. dr. — Občani sami ne zmorejo teh poprav, posebno še zato, ker nam zadnja leta skoraj vsako leto pobije toča vinograde, ki so edini vir dohodkov, tak tudi lansko leto, ki nas je trikrat obiskala. Škoda, ki jo je povzročila, je poseben odposlanec iz Ljubljane cenil in popisoval cel teden. A zdaj je vse tiho. Na prošnje se zdaj ne odgovarja. — Prosimo, ali bo kaj ali nič, in zakaj ne? (Op. uredništva: Iz Belgrada bo le težko kaj, ljubljanska vlada pa ne razpolaga niti z vinarijem denarja.) — Mladina kar vrstoma odhaja v Ameriko. Ni ga skoro tedna, da bi nobeden ne odinil. Na spomlad bo gotovo pomanjkanje delavcev. — Sem so poslali neko mlado učiteljico v pomoč učitelju, in sicer v pomoč, da je on lažje agitiral za liberalce, katerih predstavnik liste na mestnik je bil. Ko bi se tako brigal za poduk v šoli, kot za agitacijo, bi deca malo bolj znala. Pa tudi dotična učiteljica je čudnega sistema. Studirala je najbrž kje na Turškem, ker molitev pred in po pouku opušča. Ako bi bilo tako naprej, nas čaka žalostna bodočnost. (Op. ur., Nekateri kmetje pa bodo še vedno liberalno volili.)

PODBEREZJE.

Sv. misijon smo obhajali od 6. do 14. nov. t. l. Vodiča sta ga č. o. sv. Franciška p. Marijofil in Salvator z velikim uspehom. Na male izjeme so prešli vsi farani sv. zakramente. Čast našim možem in fantem, ki so volili krščanske poslance SLS. Nehen jih ne bo zvalil v protikrščanski tabor. Trezno ljudstvo je, kdo se zanj trudi — Dobili smo dva nova je-klena zvona za župno cerkev v Podbrezjah. Veljata 33.409 kron. Najmanjši zvon je star, od poprej. Glasovi so: Es—G—A. Harmonija je dobra. Delo solidno. Požrtvovalni farani so darovali za zvona 20.000 K, cerkev 12.000, drugi razni dobrotniki. Cast in hvala faranom. — Gospodinski tečaj se vrši v šoli. Trajal bo 4 Božiča. Vodi ga g. učiteljica Jaklič.

STRUGE.

V Strugah smo skoro enoglasno volili SLS. Volivni izvid je nastopal: SLS 166, Samostojna 8, JDS 2, NSS 2, Soc. 2, Kom. 0. Volitve se je vdeležilo 95% vseh volilcev. Činljivo je bilo videti, kako so prihajali od daleč in blizu starčki 80 let stari, ki so morali dan preje: doma, da so prišli pravočasno na volišče in v navdušenjem volili SLS, zavedajoč se, kolikega pomena so volitve za vero in domovino. Splošno je bilo navdušenje za stranko tako veliko, da bi ne bila podrla nobena še tako huda agitacija nasprotnikov. Dasi tudi nasprotniki niso mirovali in so agitirali, kolikor so pač mogli. Zlasti niso štedili z letaki; teh so raztresli in nalepili cele koše. To delo so opravljali le ponoči, vendar ni vse nič pomagalo. Prišel je celo kompolski Mustar neko nedeljo agitiral za »Samostojne«. Toda naši vrli Potiskavčanje so mu takoj zavrnili vse, da je moral moč utihniti in pobrati šila in kopita in oditi z dolgim nosom, ne da bi bil vjel le samo enega volilca. Značilno je pač to, kar je povedal, da jedo vsi iz enega korita, liberalci in Samostojni. — Imamo, hvala Boga, v Strugah zavednih in značajnih mož, pa tudi fantov, ki so trdni in neomahljivi, tako, da jih ne podere noben vihar, vsak poizkus nasprotnikov zavesti naše može v nasprotni tabor se je popolnoma izjalovil doslej, ker je zadel ob skalnate značaje. Da je temu resnica, so pokazale volitve. Volitve so tudi pokazale, da hočemo biti in smo Stružanci katoliški Slovenci, ki si ne damo vzeti svojih pravic od nikogar. Zvesti ostanemo svojim katoliškim našelom tudi v bodoče, pa naj pride kakoli. Ustanovljeno imamo Kmetско zvezo, katere se ljudstvo trdno oklepa, tako da je skoro slednja družina vpisana. Tudi »Domoljub« je zelo razširjen, pa ga tudi radi beremo. Stružanci, »Domoljub« je naš prijatelj, ostanimo mu zvesti tudi še naprej in ga naročimo, četudi je dražji, da nam nasprotniki ne bodo mogli očitati, da smo nevedneži. Manjka nam pa še kmetijskega društva, in pa naše fante, mlaj-

mo, moramo še posebej organizirati, pa tudi to se bo zgodilo, morda še to pomlad.

SELA PRI KAMNIKU.

Eden je enkrat rekel: Selani so zaspani, če bi kaj delali, bi pa tudi povedali. Saj se bere v tem listu o vseh krajih, kjer kaj delujejo. A o Selih ni črkice. — Ta sodbja je krivna. Kdor pozna selsko župnijo od blizu, bo prav rad pritrdil in lahko mnogo dokazov podal. Evo ti jih nekaj! Kjer se dela, tam so organizacije. Na Selih jih je pet. — Kmetiška zveza ni ravno bogve kako stara. A vseh je pa že lep dosegla. Priborila je že dolgo zaleteno poštno nabiralnico z dnevno pošto, ki dobro posluje, četudi bolj za božji lon. Za vse poslovanje in dvakratno dnevno prenašanje pošte se dobi 480 K na mesec — a kaj še — na celo leto! Komaj za ene slabe čevlje! Država je strašno revna, a le za male ljudi. Pri tej priliki Selanom prav tople priporočam K. Z., ker Vi ne veste, kako Vam bo šla ta stanovska organizacija prav prišla. Želeti bi bilo še več smisla z skupnost in stanovsko organizacijo, ker le v tej je moč in veljava. Kaj bi bil delavec brez organizacije? Nič več kot seženi svojih delodajalcev. Isto je s kmetom. Pokriti in odkriti sovražniki do dobro vedo. Zato pa tako zabavljajo in zasmejujejo razne kmetiške organizacije in organizatorje, da bi ja kmetu odvrnili, da bi se ne združil in skupno nastopal. — Druge organizacija na Selih je podružnica Slovenske Kmetijske družbe s svojimi 43 člani. Ne spi, ampak dela, kolikor more. Sumo to je križ, ker Bog ni obdaril Selanov z bogastvom. Brez veliko denarja pa v tej neznanstveni dragini ni mogoče storiti ničesar. Podružnica bi rada napravila gasilno orodje. Vsa župnija, oziroma občina s svojimi 750 ljudmi in 107 hišami brez drugih poslopij nima niti ene gasilne priprave! Ne kaže drugače ko čakati. Naj bi tudi oženj vedno prizanesel! — V izobraževalnem društvu delujeta najbolj fantovska in dekliška Marijina družba. Vsaka izmed teh je priredila po štiri igre. Kdor je že kakorkoli priredil kako igro brez dvorane in odra, si lahko misli, koliko truda in dela, pa tudi korajže ter poštovanosti je bilo treba. Zato vsa čast pridnim, za dobro vnetim fantom in dekletom! Le še naprej! Saj gre Bogu v čast in blagor ljudstvu! Poleg tega so bile ob raznih prilikah neštivilne lepe deklamacije in govori fantov oziroma deklet in štiri predavanja g. župnika s skriptičnimi slikami. Le škoda, da nimajo ti ljudje kekega primernege prostora, da bi svoje delovanje razvili! Zelo lepa in snažna cerkev s štirimi (3 novi) zvonovi pričča, da so Selani vneti tudi za cerkveno življenje. — No, zdaj pa le govori, ti črnačec, ali so Selani res zaspani! Menda boš zdaj drugače sodil in govoril.

RIBNO PRI BLEDU.

Volitve so končane. Prvih liberalizem je končno premagan in z njim vred tudi njegovo glasilo protiverska »Domovina«, ki je marsikoga preslepila. Tudi liberalni priveski SKS in NSS bodo odpadli sami po sebi, kajti če se deblo suši, tudi veje ne morejo zeleneti. Največjo zgašo je delal samostojni kmet Petric iz Boh. Bele, k je zase dober, pa je načelnik SKS in na volišču je bil njen predstavnik. Najboljše so volili v Ribnem ter tako pripomogli do častne zmage naše stranke v občini. Čast našim zavednim volilcem! Z novim letom pred s protiverskim časopisjem, v vsako pošteno hišo pa naj prihaja naš stari in pravi prijatelj »Domoljub«.

CERKLJE PRI KRANJU.

Kdor je poslušal pred 28. novembrom razne bahče, je dobil vtis, da bosta samo župnik in kaplana volila »klerikalno«, vse drugo pa samostojno ali pa komunistično. No, in po volitvah? Sami dolgi nosovi! Eden ga je mogel najbrž na cizah ali kimpežu peljati, tako mu je zrasel. Stari krščanski duh se ne da tako hitro s par frazami in obljubami iztrebiti iz takih korenin, kot so cerkljanske. Pogled na homatije s šolo, ki hoče biti v zadnjem času prava godlja, ljudem očl odpira in kaže, koliko je treba verjeti raznim besedam in obljubam. Kmet, ti pošiljaj otroke v šolo, plačaj vse mo-

goče stroške! Kaj pa se v šoli godi in učil, to pa tebe nič ne briga. Aha, kako pa! Seveda! Cigar so otroci in kdor plačuje, ta bo odločeval. Ne pa tak človek, ki je po duhu in življenju star liberalalec samo s tem razločkom, da je enkrat v gosposkem, drugič pa v kmetiskem »pruštahu«. Tako je prav, Cerkljani! Stara krščanska kmetiška zavest na dan!

POLHOV GRADEC.

Naša fara je lahko ponosna na izid volitev. Daleč na okoli je bilo razglašeno, da je Polhov Gradec trdnjava samostojnih, toda volitve so pokazale, da je ravno nasprotno res, kajti SLS je dobila 327, samostojna pa samo 69 glasov. Nekaj malega kroglic so dobile tudi druge stranke, pa večinoma po pomoči, na škodo naše stranke. Ne smemo pozabiti, kako so se samostojni voditelji zadnjo noč prizadevali za svojo stranko. Eni so hodili po hišah, prigovarjali in prosili volice, naj volijo samostojne. Prišel jim je pomagat celo vodja samostojnih z Brezovice. Drugi so pa letali ponoči okoli in po zidovih nalepljali svoje rdeče plakate, a vse to ni nič pomagalo, škoda dela in spanja. V volilni komisiji se je sam zaupnik samostojnih sramoval svoje stranke, ko je sedel za svojo skrinjico in klical: To je skrinjica kmetiške stranke! Sram ga je bilo pristaviti! Samostojne. — Volitve so zaenkrat končane, sedaj pa pride drugo delo: agitacija za naše časopise in izobraževalno društvo. Vsaka krščanska hiša mora imeti »Domoljuba«, ki bo stal drugo leto 30 K. Društvo ni samo za fante in dekleta, pristopijo naj tudi možje in žene, če ne kot redni, pa vsaj kot podporni člani. Čudno, da je našim samostojnim najbolj na poti naše društvo, katero so že parkrat napadli v »Kmetijskem listu«. Nedavno so pisali, da hočejo tudi sami ustanoviti tako društvo. Prav, to jim privoščimo, da vsaj svoj naraščaj iz spodnjega dela fere navadijo dostojnega obnašanja. Da ne bodo tako surovi in divji, kakor je pokazalo osem fantov zvečer na praznik M. B., ki so se nalašč pripeljali gor v Gradec, da bi napravili pretep. Obnašali so se tako surovo, da so morali priti orožniki. Tudi tem so se ustavili, jih zmerjali s najgršimi priklki in ni bilo prej miru, dokler ni orožnik enega prebodel skozi stegno, drugi so nato zbežali. Tudi v cerkvi se samostojni najslabše obnašajo, da so vsem poštenim v pohujšanje. Ako ne bo miru na koru in pod korom, bomo vdrugič navedli imena teh divjakov. Med svojimi imajo torej samostojni dosti dela za izobrazbo in ako jih to navadijo, da se bodo dostojno obnašali v cerkvi in zunaj, jim bo cela fara iz srca hvaležna.

Kmetiška zveza na Selih pri Kamniku je imela svoj letni občni zbor v nedeljo 12. dec. Predsednik je najprej podal kratko sliko o sedanjem političnem položaju v širji in ožji domovini. Potek volitev se je vršil mirno in dostojno. Resnoba in velika odgovornost tega dejanja se je volivcem brala iz obraza. Izid volitev je pa tudi pokazal: 1. širokbustnežem se ne sme veliko verjeti, bahačem pa še manj; 2. zavednost ljudstva je napredovala. Glasovali so skoraj vsi občani — 90% —; 3. SLS ima pri nas ogromno večino in to skoraj brez posebne agitacije in vkljub vsemogočim nasprotnim pritiskom in vplivom. »Samostojni« nimajo kredita, ker ljudje vidijo, kako se vsi stari nepoboljšljivi liberalci za to stranko vlečejo in agitirajo zanjo. Zato ne verjemo lepim besedam in obljubam. 4. Politična barva ljudi se je pokazala v jasni obliki. Ropotajoča kroglica jo je izdala. To nam je všeč, ker nam je možgost ljuba. Na splošno zahtevo se nekaj takih iz naše Z. izbriše, ker nočemo, da bi naši KZ kdo kaj očital. Nato je dosedanj predsednik izjavil, da ne more več sprejeti 1. mesta. Pri volitvah za novi odbor so bili izvoljeni sledeči: Jakob Kadunc, predsednik; Ivan Tomažič, tajnik; Anton Plahuta, Franc Pustotnik, Jakob in Martin Resnik, odborniki. V novem letu več splošnega zanimanja za to važno kmetijsko organizacijo, ki ni samo politična, ampak prava stanovska s širokim delokrogom in veliko nalogo! — Predsednik.

Tedenske novice.

Politične.

p Odmevi koroškega poraza. Zadnjič po izgubljenem plebiscitu sem bral več liberalnih časopisov, med njimi tudi »Novo dobo«, kjer se je pisalo na dolgo in široko o našem koroškem porazu. Bral sem tudi, da so poraza krivi koroški duhovniki in SLS, češ, da niso pustili na Koroško liberalnih agitatorjev. Jaz kot koroški Slovenec dobro poznam naše razmere in Vam jih hočem razjasniti. Vzroki, da smo propadli, so pred vsem sledeči: 1. Neprobuječnost našega slovenskega ljudstva, ki živitioč let skupaj z Nemci, naša odvisnost od njega v vseh stvareh. Saj koroški Slovenec je bil do l. 1916. popolnoma sam sebi pripuščen. Slovenci iz Štajerske in Kranjske so komaj vedeli, da so pri nas še Slovenci. Da so se ohranili, je edinole delo naše duhovščine, ki so osamljeni budili narodno zavest v izobraževalnem in gospodarskem delu. Da smo dobili 41 odstotkov, je edina zasluga koroških duhovnikov. In v tako kratkem času, ko se nam je od drugih faktorjev tako nasprotovalo, veliki uspehi. Kako bi pa izpadel plebiscit v Celjski okolici, Dravski dolini, Slov. goricah? — 2. V vsaki občini je bil plačan agitator iz Štajerske in Kranjske. Dosegli niso nič, ampak zelo škodovali. Povsod so imeli svojo nesrečno roko vmes. Mi koroški Slovenci smo hodili od hiše do hiše, tujci so agitirali pri polnem litru. Ko smo propadli, so bili oni prvi, ki so zapustili Koroško, ne da bi se še poslovili, pustili še tukaj dolgove. Tako liberalni agitatorji kot tujci niso dosegli prav nič, ker niso poznali značaja našega ljudstva. Naše ljudstvo na Koroškem je večinoma verno in pobožno. Pošiljalo se je semkaj večinoma veri nasprotno učiteljstvo službovat, in ljudstvo ni imelo z njim stika. Ljudje pa do teh, ki so se izogibali cerkve, niso imeli zaupanja. Sploh so prišli sem agitatorji iz Slovenije pijančevalni in v moralnem oziru ne na najvišji stopinji. Edino, kar se je storilo za Koroško od strani vlade, je ukrenil dr. Brejc, med tem ko je dr. Žerjav s svojo brezbriznostjo nam škodoval. Glavni vzrok pa je je bil odprtje v Celovec, odtam so se vsuli Nemci z blagom itd. Fantje so se bali vojaščine in glasovali so za Avstrijo. Tudi to: Mož je bral »Domovino«, videl napade na duhovnike in si mislil: tako pa nemški listi ne napadajo duhovnikov, (kar je res) in je glasoval nasprotno. To v pojasnilo! Narodni pozdrav! — Koroški Slovenec.

p Samostojneži pod liberalnim klobukom. Piše se nam: »Večerni list« poroča, da so šli samostojni kmetijski poslanci v Belgradu v liberalni tabor. To ni nikako čudo, saj smo vendar že preje vedeli, da so to pristni liberalci, ne vsi njihovi volivci, ampak vsi njihovi poslanci, katere so naši možje v dobri veri volili. Mnogo kmetiskih mož je že danes izreklo obžalovanje, da so jih samostojneži tako preslepili. Ti ljudje so najbolj kričali proti doktorjem in so se sedaj mirno kot ovce dali peljati doktorju Vošnjaku v liberalno skupino. To so pravi kmetijski značaji. Kmet, ti pa vedi, da bo še nadalje liberalni kapitalist stropil tvojo kožo. Kadar bodo samostojneži v

objemu z liberalci in socialnimi demokrati vpeljali pri nas belgrajski centralizem, se bo šele naš kmetijski stan zavedel, kakšno neumnost je s tem napravil, ko se je odtrgal samo zato od Jugoslovanske kmetijske zveze, ker ni hotel imeti s krščanstvom nič skupnega, ter je tako razdvojil kmetijsko silo, da se ne more več uspešno braniti svojih pijavk.

p **Srbski ministrski predsednik proti državnemu edinstvu.** Piše se nam: Kar smo vedno slutili mi Slovenci, je sedaj dokazal sam ministrski predsednik, da nas srbska vladna gospoda ljubi tako iskreno, kakor so nam to dosedaj slikali naši liberalci. Ministrski predsednik Vesnić je izjavil: »Če Bunjevci niso zadovoljni, tedaj naj gredo k Madžarom,« kakor tudi: »Če Slovenci niso zadovoljni, naj gredo pod Avstrijo.« Ako od nas kdo nastopa proti krivicam, ki se nam vsiljujejo od belgrajske vlade, potem pravijo, da rušimo državno edinstvo. Mož pa, ki predstavlja državno vladno, naj pa goni Hrvate k Mažarom, Slovence pa pod Avstrijo, in pri tem hoče slepiti ljudi, da dela za močno edinstveno državo Jugoslavijo. Mi imamo slovenski razum, ki dobro ve, koliko je ura bila. Pri-sege za državno edinstvo pa je v prvi vrsti potreben ministrski predsednik, ne pa poslanci.

p **Kmetijski list** glasilo liberalnih samostojnežev še vedno krepko laže: 1. Laže, da hoče Slovenska ljudska stranka državljansko vojsko. Bogve, kje in kdaj je kaj takega proglasila? Povejte nam vendar! 2. Še vedno lažejo, da niso liberalci, dasi so v Belgradu najtesneje zvezani z liberalci in pri glasovanju za verifikacijski odsek niti svoje kandidatne liste niso postavili temveč so glasovali kar za liberalce. Zakaj ne poveste tega?

p **Zmerjanje liberalnega »Kmetijskega lista«.** Katoliške Slovence zmerja s »papinci«, poslanca dr. Gosarja s Karlovim podrepnikom, na duhovnike zliha običajne golide gnojnice. Nobena krščanska hiša, ki ji krščanstvo ni prazna beseda, ne more biti naročena na tak list.

p **Sline se jim cede.** Znano je, kako je »Kmetijski list« svojčas pisal, da so kmetje premalo izobraženi za združništvo in da mu je bilo v nesrečo. Zato so samostojneži osnovali kapitalistično družbo »Ekonom«. V zadnjem »Kmetijskem listu« pa se zavzemajo z vsem ognjem za združnično misel, katera edina da bo rešila kmeta. Kdaj je »Kmetijski list« lagal, pred par meseci ali danes. Stvar ima pa drugo ozadje. Samostojnim liberalnim kapitalistom se cede sline po našem združništvu, katerega so največ duhovniki z neprimerno porivovalnostjo in nesebičnostjo utrdili in tako kmetom prihranili na stotine milijonov premoženja, katero bi sicer izginilo v nenasitne žepe liberalnih oderuhov. Naše združničke opozarjamo na to!

p **Ne zaupajo belgrajski gospodje slovenskim in hrvatskim finančnim delegatom.** Zato jim poslali srbske kuratorje. V Ljubljano pride Peter Milojković.

p **Is odgovora v »Kmetijskem listu« z dne 16. t. m.** — »Kmetje, ne pustite se goljufati — ne razvidi, da se je vse obrekovanje razblinilo v nič, kar je v št. 48 o delovanju novomeške kmetijske podružnice objavil, sumničji le še razdeljevanje

sladkorja češ, da je bila večina vinogradnikov novomeške podružnice občetno prizadeta v korist omenjenega poštenjakoviča. Tudi to je le hudobno podtikanje, brez dejanske podlage in neresnično. Z dokazi na dan! Zdi se pa, da se hoče osebnostim čast in poštenje krasti, s tem pa pravo namero teh napadov zakriti!

Domače novice.

d **Dolgi dopisov** žal ne moremo pričakovati, ker nam primanjkuje prostora.

d **Satanska zlobnost.** V »Slovenskem Narodu« in drugih liberalnih listih bremo dannadan, da je slovenski duhovnik tisti, kateri hujska fante, naj ne gredo v Srbijo k vojakom in da je radi tega edino pametno, da se fantje, ki pridejo na dopust, vtaknejo po ječah, duhovnika pa je treba iztrebiti s slovenske zemlje. Na drugi strani pa isti ljudje hujskajo naše fante v Srbiji, da so duhovni in župani krivi, da morajo slovenski fantje v Srbijo. Tako piše neki vojak iz Negotina. Slovenska ljudska stranka, katero nasprotniki imenujejo duhovniško, je edina, ki se poteguje za naše fante po južnih krajih in ki zahteva, da smo Slovenci kolikor mogoče sami zase, na drugi strani pa to nezaslišano hujskanje v Srbiji. Res, satan si ni mogel izbrati boljšega pomočnika pri svojem razdiralnem delu v naši državi kot slovenskega liberalca.

d **Božično darilo našim fantom v krajih njihovega trpljenja.** Versko življenje naših vojakov po jugu je silno zanemarjeno, usiljujejo jim brezverske časopise, moralna propalost se širi med njimi. Svoje teh vojakov prosimo, naj za božično in novoletno darilo naroče svojim sinovom katoliške časopise, duhovnike prosimo, naj jim stalno dopisujejo, da vsaj nekaj dobrega ostane med njimi.

d **Katerih časopisov verna družina ne more naročiti?** Časopisi, katerih verna družina ne more in ne sme naročiti, so ti-le: »Domovina«, »Ljudski glas«, »Kmetijski list«, »Nova doba«, »Nova pravda«, »Ptujski list«, »Rdeči prapor«, »Delavec«, »Jutro«, »Slovenski Narod«, »Tabor«, »Jugoslavija«, »Naprej«. Nekateri od teh naravnost napadajo Cerkev in se norčujejo iz verskih resnic in obredov, drugi blatijo in sramote duhovnike, zopet drugi priporočajo in hvalijo brezverska društva in nemoralne knjige: vsi pa s tem delajo za isti cilj: odpad od Boga in Cerkve. Strahovita нравna propalost, ki se širi, dokazuje, da to časopisje žal dosega svoje namene. Kdor ima še vest in ljubezen do svoje družine in do svojega naroda, ne bo ne naročal ne bral takih časopisov.

d **Preč. duhovščino in vse člane podružnic Slov. Straže** opozarjamo na okrožnice, ki smo jih te dni razposlali. Odbor.

d **»Slovenec«** bo stal z novim letom na mesec 25 kron, na četrt leta 75 kron, za pol leta 150 kron, za celo leto 300 kron. Naj bi ga naši pristaši obilo naročali. Če je za enega preveč, naj se jih vzame več skupaj.

d **»Večerni list«** naš delavski dnevnik bo stal z novim letom 12 kron na mesec, na leto 144 kron.

d **Županom in občinskimi svetovalcem.** V eni zadnjih števil »Domoljuba« smo pisali o bolnišnici, naj županstvo izdaja osebam, ki gredo v bolnišnico predpisano

razkaznico. V tej razkaznici mora biti razvidno, v katero občino je oseba pristojna; navesti je tudi domovinski list, s katerim se potrjuje domovinstvo. Nekateri župani še sedaj ne vedo, da je to neobhodno potrebno, ker to mora vsak dokazati, kam je pristojen. Ne zadostuje samo naveden listič, s katerim župan priporoča osebo v bolnišnico. Vsak, kdor je bolnišnice potreben, se sprejme brez priporočila županstva, le razkaznico mora imeti. Sedaj ko je nastopil sneg in mraz, so začeli trumoma voziti v bolnico stare, onemogle osebe. V bolnico se sprejemajo le bolni, ne pa od starosti onemogli ljudje. Za take je hiralnica in ubožnica. Občinske reveže naj preskrbi občina! Nekatera županstva kar na slepo srečo prevažajo občinske uboge v bolnišnico, češ, se jih bodo že usmilili! Župani in občinski možje, poučite ljudi o tem, da ne bode nepotrebnih potov in pisarij. Iz Maribora, Celja, Slov. Gradca, Ptujia in tam, kjer imate doma bolnico, ne silite v ljubljansko, ker je po večini polna!

d **Umrli je v Krškem g. Jernej Ravnihar,** nadučitelj v pokoju in bivši deželni poslanec. Truplo je bilo prepeljano v Ljubljano. Pokoj njegovi duši!

d **Predsedstvo slovenske deželne vlade** vodi sedaj začasno vseuč. prof. dr. Leonido Pitamic, bivši poverjenik za notranje zadeve.

d **Vojaki iz raznih južnih mest** pošiljajo vsem čitateljem »Domoljuba« iskrene pozdrave ter jim voščijo vesele praznike ter srečno novo leto.

d **Cel vlak topov** so zaplenili v Beljaku. Vlak je vozil svoj tovor pod napačnimi oznakami listki. Ko so vlak ustavili, so spremljevalci, ki so bili Italijani, izginili.

d **Nov kovani drobiž** pride menda polagoma v promet. In sicer so novi po 5 par (20 vin.), po 10 par (40 vin.) in 25 par (1 K). Nam se hoče zdeti, da bo ta drobiž ostal v Srbiji, kjer ga bodo nespametni ljudje poskrili, mi bomo pa še vedno flikali rdečo strganijo. Ministrski predsednik Vesnić bi rekel: Če niste zadovoljni, pa pojdite pod Avstrijo!

d **12 tisoč rudarjev** je stopilo v stavko in sicer v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Rajhenburgu in Kočevju. Zahtevajo povišanje plač za — 137 odstotkov. Stavko vodijo komunisti. Zopet bo vse dražje. Železniški promet se je skril.

d **Ljudsko štetje** se bo vršilo po stanju 31. januarja 1921. Torej je za en mesec preloženo.

d **Brezmejna podivjanost — pokopališče** opustošeno. V noči od 8 na 9. decembra so doslej še neznani storilci popolnoma opustošili mestno pokopališče metliško pri Sv. Roku. Od 50 — 60 spomenikov so porušili. Kar je kamenitih, so jih prevrnili in deloma s postavki vred iz zemlje izruvali, železne križe so pa do tal pripognili, pri čemer so se ti večinoma prelomili. Na vsem grobišču stoji samo še 6 kamenitih, 7 železnih in par lesenih spomenikov. Vrhu tega so ti brezvestneži vzeli iz mrtvašnice mrliške nosilnice, jih nesli v mesto ter jih postavili pred neko gostilno. Med ljudstvom vlada vsesplošno razburjenost in velikanako ogorčenje. Razpisana je nagrada 1000 kron za tistega, ki bi odkril

zločince ali mogel vsaj podati znake, na podlagi katerih bi se dali krivci izslediti. Le odkrito povejmo: svobodnomiselno časopisje s svojim hujškanjem proti Cerkvi in duhovnikom je pa končno glavni krivec take podivjanosti. Ko bi ljudje imeli spoštovanje do božje besede, ki ga jim tako časopisje jemlje, bi ne bilo takih žalostnih zgodb.

d **Kovaški pomočnik** je postal bivši nemški prestolonaslednik Friderik Viljem, bivši vojskovodja v nemški armadi. Amerikanski listi prinašajo njegovo sliko, ko kuje v kovačnici podkve.

d **Kruh** se je podražil v Ljubljani za 1 do 2 kroni pri kilogramu.

d **Izgubljena tožba**. Mariborski list »Straža« je očitala bivšemu liberalnemu ministru dr. Kramerju izvoznicarstvo, pri čemer da je veliko profitiral. Kramer je tožil, pa tožbo izgubil ter mora plačati ogromne stroške. Saj ima, bo lahko plačal.

d **Pomlajenje**. V Zagrebu je napovedal vseučiliški profesor dr. Zarnik nekaj poljudnih predavanj o načinu, po katerem je menda mogoče doseči pomlajenje. — Srednješolski dijaki na predavanje niso dobili vstopnic, kar je prav, ker so itak mladi. — Pa tudi tako ni dobilo prostora niti polovico ljudi, ki se zanimajo za pomlajenje. — 500 jih je moralo oditi. Prihodnje predavanje se zato vrši v Helioskinu. Ako bi kdo napovedal predavanje o zdržnosti ali vsaj zmernosti v vseh strasteh, ki je edino zanesljiva pot, da človek ostane mlad in zdrav — bi zadostovala najbrže skromna sobica.

d **Morilec lastne matere**. Anton Brence z Rakitne, ki je svoj čas ubil lastno mater, je bil te dni obsojen pred ljubljansko poroto na 5 let težke ječe.

d **Kamniški dekanjski odbor SKSZ**. bo imel na šentjanžvo, to je 27. decembra 1920, v Kamniškem domu svoj občni zbor s sledečim sporedom: 1. Otvoritev. 2. Kratko predavanje (članica odbora). 3. Branje zapisnika zadnjega občnega zbora. 4. Poročilo o delovanju odbora. 5. Poročila o stanju SKSZ v dekaniji. 6. Želje in nasveti. 7. Izpopolnitev odbora. 8. Slučajnosti. — Začetek bo hitro po prihodu jutranjega vlaka v Kamnik. Društva naj pošljejo svoje poverjenike, ki naj kratko poročajo o stanju domače organizacije. Vabimo tudi vse prijatelje prosvetnega dela. — Predsednik.

d **Selška čebelarstva podružnica** ima svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom v nedeljo, dne 19. t. m. takoj po deseti sv. maši v Društvenem domu v Selcih. — Fr. Lotrič, t. č. načelnik.

d **Brežice ob Savi**. Tukajšnje slov. katol. izobr. društvo uprizaro na štefanovo (v nedeljo dne 26. dec. 1920) dr. Krekovo veseligr »Tri sestre«. Med odmori svira godba. Začetek ob 3. uri popoldne.

d **Železniška nesreča**. Na pregi Špilje—Radgona je 17. t. m. trčil osebni vlak v tovarnega. En železničar je bil ubit, oba strojevodja težko ranjena, nekaj drugih lahko ranjenih.

d **Srebrna krona** je požrla 7 letna Erna Heybalova v Kamniku. Prepeljali so jo v bolnico.

d **Nesreča v Ameriki**. V Ameriki se je smrtno ponesrečil g. Ivan Kraker, ki se je to poletje mudil na obisku svoje matere v Občicah v župniji Poljane pri Toplicah. V trenutku, ko se je hotel peljati čez železniški tir, je prihitel brzovlak in ga je na mestu usmrtil. Blagi pokojnik je pri svojem odhodu v Ameriko naročil in skoraj do malega plačal za farno cerkev v Poljanah nov, 400 kg težak bronast zvon, za

kar mu bodi Vsemogočni milostni sodnik in dobri plačnik.

d **Vlak** je povezil na Gomili pri Mirni 6. decembra 60 letno naglušno Marijo Poznik z Brezovice. Vlak je po snegu porival ženo pred seboj kakih 100 metrov in jo slednjič vrget s tira. Nato se je žena sama dvignila in odšla v bližnjo hišo. Dobila je znatne poškodbe. Odpeljali so jo v novomeško bolnico.

d **Ljubljanska porota** ima opraviti skoro s samimi tatovi, katere prav pridno obsoja, kar je edino pametno. Tako je dobil tat iz navade, neki Pavlič 10 let, neki Jožef Novak 7 let, neki France Pucihar 5 let, neki Ivan Lukovec 2 leti.

d **Samoumor**. V Ljubljani se je v svojem stanovanju ustrelil mesarski mojster Andrej Podkov. Opoldne je bil še dobre volje v gostilni, ob dveh si je pa vzel življenje. Vzrok samoumora ni znan.

d **Nezvesto ženo** ustrelil je 6. decembra kmet Š. v Tečanovcih. Oddal je štiri strele na njo, eden jo je zadel v glavo in se je takoj mrtva zgrudila. Mož je najprej pobegnil, dne 9. decembra pa se je sam javil sodišču.

d **Našim somišljenikom** v Radomlju. Ker nam prihajajo pritožbe glede poštinih razmer v Radomlju, svetujemo, da se posamezne osebe in uradi s podatki obrnejo na pošto ravnateljstvo v Ljubljani, ki bo takoj ukrenilo vse potrebno, da se nepostavnosti odstranijo. To ne gre, da bi sinova gospe poštarice — kateri pa osebno ne moremo ničesar očitati — v uradnih prostorih agitirala za Sokola in pisala receptise, če nista poštna nastavljenca. Torej le z vsemi dokazanimi podatki na pošto ravnateljstvo, ki je dosedaj še vedno storilo svojo dolžnost.

d **Dr. Spasije Fabris**: Omenjeno notico smo povzeli po »Salzburger Kirchenzeitung«. Če se ne motimo, je novi salezijanski zavod naselbina na Kodeljevem v Ljubljani.

d **Kdo ve kaj** o Janezu Jančar, ki se pogreša od 21. marca 1915? Služil je pri Lir 27. 10. stotnija. Mogoče kdo kaj ve, ki je prišel iz ruskega ujetništva. Sporoči naj se proti povrnitvi stroškov njegovi materi Heleni Jančar, Polica štev. 32, p. Višnja gora.

d **Kdo kaj ve** o ruskem ujetniku Blažu Mubi iz Predoselj pri Kranju? V februarju 1917 je došlo zadnje pismo, ko je bil v bolnišnici v Pieta Gora v kijevski guberniji. — Prosi se prijaznega sporočila njegovi ženi: Marija Mubi, Predoslje 46, pošta Kranj.

d **Kdo kaj ve** o usodi Mihaela Balantič? Služil je pri 17. pp. 4. stotn., in bil ujet v Galiciji 1914. Bil je v Sibiriji in delal potem neke na rusko-rumunski fronti ter slednjič pisal iz Kavkaza v decembru leta 1917. Naj se sporoči Ani Balantič, Hraše št. 4, p. Tupaliče nad Kranjem.

Gospodarstvo.

Gospodarski in tržni pregled.

g **Cene živini v Belgradu**. Plemenski voli od 16—17 K kg, plemenske krave mlekarice teža od 300—400 kg s teletom od 10—12.000 K, voli za meso 18 K, mleko 10 K liter. V notranjosti Srbije je goveja živina še dražja, tako pripovedujejo srbski seljaki na trgu v Belgradu in da je v belgrajski okolici živina v Srbiji najcenejša. Srbski seljaki se zelo pritožujejo, da cene živini niso v nikakem razmerju s cenami drugih stvari.

g **Cene v Zagrebu** za kg: Grah 6—8 K, orehi v luskah 16 K, očiščeni orehi 70 K, cvebe I. vrste 80 K, druge vrste 60 K. Zaklana perutnina za kg: gos 40 K, druga

perutnina po 30 K. Sveža jajca kos 4 K, debelejša 5 K, jajca iz apna kos 3 K 50 v.

g **Cene goveje živine v Budimpešti** meseca decembra za kg žive vage: bikli I. vrste 54—60 K, II. vrste 38—53 K, voli I. vrste 60—65 K, II. vrste 50—59 K, III. vrste 40—49 K, krave 39—40 K, teleta 30 do 33 K.

g **Cene v Splitu** za 1 kg: kruh 12 do 16 K, moka 14 do 18 K, meso 32 do 50 K, mast 52 do 62 K, krompir 3.40 do 3.50 K, petrolej za l. 26 do 28 K, sladkor kg 62 do 72 K.

g **Cene v Baranji** za 100 kg: pšenica 920—940 K, rž 730—750 K, ječmen 400 do 420 K, oves 230—250 K, koruza 330 K, laneno seme 1000 K, detelno seme 3200 do 3600 K fižol 600—800 K, pšenica št. 0 1500 K, koruzna moka 1200 K, mekinje 250 K, ječmena kaša 1200 K, krompir 200 kron.

g **Koliko je vreden denar drugih držav?** Dolar 149—150 K; avstrijska krona 25—27 v.; francoski frank 8 K 80 v.—9 K; nemška marka 2 K; rumunski lej 2 K, italijanska lira 5 K 20 v.; čehoslovaška krona 1 K 70 v.

g **Lovske karte**. Z novim letom nameravajo zvišati cene lovskim kartam. Čudimo se, da je država določila za lovce letno 60 K, medtem ko je v vsakem drugem slučaju zvišala davke itd. v tako znatni meri. Zapriseženi čuvaji plačajo polovico.

g **Podraženje piva**. Ker je naša finančna oblast povišala užitnino na pivo od 10 K 32 vin. na 60 K pri hektolitru, so poskočile cene pivu po sledečem ključu: čaša piva 3 desetinke 2 K 80 vin; za vrček, ki drži pol litra, 4 K 30 vin; steklenica 6 K. V kavarnah bo stala steklenica 6 K 50 vin.

g **Nov denar**. S 1. januarjem prihodnjega leta namerava finančna uprava vzeti iz prometa vse eno-, dve- in desetakronske bankovce. Ta odredba bo razglašena, čim dospe iz Dunaja naročeni kovani denar. Državne blagajne bodo sprejemale te stare bankovce samo do 1. januarja. Tako se poroča. Če bo pa to tudi res, se še ne ve.

g **Živinski sejem v Mariboru** dne 17. decembra 1920. Prignalo se je: 6 konj, 5 bikov, 63 volov, 155 krav, 5 telet, skupaj 234 glav. Cene so bile za kg žive teže sledeče: debeli voli 13—15 K, srednji voli 12 do 14.50 K, plemenski voli 12 do 13.50 K, bikli 11 do 12 K, debele krave 13 do 14 K, debele telice 12.50 do 14 K, breje krave 13 do 16 K, mlečne krave 13 do 15 K, suhe krave 6 do 12 K, krave za klobasarije 6 do 10 K. Kljub slabemu vremenu je bil sejem prav živahen.

g **Maroborsko sejmsko poročilo**. Svinjska sejma z dne 3. in 10. decembra 1920 sta bila vsled slabega vremena bolj slabo obiskana. Dne 3. decembra se je prignalo 77 in 10. decembra 1920 43 prašičev. Cene so bile za 1 kg žive teže 30 do 34 K. Na 3. decembra je bilo toliko kupcev, da so vse svinje pokupili.

g **Velikansko zvišanje vrednosti tujega denarja na Dunaju**. Zadnje dni je pričela zelo rasti vrednost tujega denarja, in sicer vsled vesti, da bodo ponovno žigosali avstrijski denar. Vsled tega kupujejo

ljude za svojo gotovino tuj denar in vrednostne papirje. Tako je n. pr. vreden dolar na Dunaju 660 avstr. kron, švicarski franko celo 105 kron. Ker se more dobiti v restavraciji na Dunaju kosilo za 100 K, živi Švicar na Dunaju veliko ceneje kot pa doma. Vsled povišanja cen tujega denarja se je na Dunaju tudi vse podražilo.

g Za vinogradnike. Vsled številnih vprašanj se vinogradniki opozarjajo, da je dobiti nekaj priljubljenih trtnih škropilnic »Austrija« in pritlikline k tem škropilnicam. Kdor jih želi naročiti, obrne naj se takoj na vinarsko nadzorništvo v Novem mestu.

Književnost.

Tomaža Kempčana »Hoja za Kristusom« — v novem natisu — prevedel prelat Andrej Kalan. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Kdor knjigo takoj naroči, jo dobi za praznike ali novo leto v lični žepni obliki vezano z rdečo obrezo za ceno 26 K. Z naročilom pa naj nihče ne odlašaj, ker te cene trajno ne bo mogoče vzdržati. Za priporočilo samo nekaj posameznih stavkov iz predgovora. »Knjiga »Hoja za Kristusom« — pravi Kontenelle — je najlepša knjiga, kar jih je prišlo iz rok človeških, zakaj vs. pismo je prišlo iz božjih rok.« — Ta zlata knjiga je že stara, a še vedno nova. — Prvič je zagledala beli dan leta 1441, torej pred skoro 500 leti. A dasi je ta knjiga že stara, je tudi še vedno nova. Zakaj od takrat do danes so jo izdali že tisoč in tisočkrat malone v vseh jezikih sveta. — Tudi Slovencem je ta knjiga že davno znana. Ko so bile knjige na Slovenskem še redke kakor zlato, že takrat so naši predniki pridno prebirali knjigo »Hoja za Kristusom«. — Tej izdaji je sledilo mnogo mnogo drugih izdaj v slovenskem jeziku. Predzadnja razprodaja se je razprodala že pred nekaj leti. Šele sedaj je bilo mogoče oskrbeti novo popravljeno izdajo v zelo lični obliki. Gotovo ni bila knjiga nikdar tako potrebna in tako na mestu, kakor v današnjem času, polnem prevar in človeške slepote.

Istočasno bo izšla še druga knjižica tega pisatelja pod naslovom »Iz duhovne zakladnice Tomaža Kempčana«. Izbral in poslovenil dr. Fr. Ks. Lukman. Citaj pogosto tudi to Tomaževo knjižico o spoznanju lastne slabosti, o ponižnosti, lepem mirnem življenju itd.; to so poglavja polna duševnega bogastva, ki se kaže samo v Tomaž Kempčanovih spisih. Ta knjižica velja vezana z rdečo obrezo 18 K in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaža ***

(Dalje.)

Njegov sin je poslušal Alberta, besedo za besedo, nepremično, s široko odprtimi, sršimi očmi. Olajšanje so mu prinesle te čudovite besede, ki so s Štefane izprale vsak mader in vsako grdobijo in so jo pokazale v deviški čistosti, ki je žarela liki solnce. Toda to olajšanje mu prinaša smrt, kakor če se strupena pšica izdere iz gnojne rane. Ko je menih rekel: in ki jo je umoril tvoj sin, so morilca zapustile moči in zavest. Jel je omahovati in z roko iskati opore. Štifterger je podpiral opotekajočega se morilca in je na svojo ramo ujel njegovo glavo, ki je z zaprtimi očmi bila podobna glavi umirajočega človeka, in mu je rekel s hripavim, pridruženim glasom: »Kajne, gospod, ubogo, dobro dete, toda storjeno je storjeno, ni nobene pomoči več«

V blede grozi je vsa dvorana zrla na nesrečnega mladeniča. Samo oče je proč od njega

obrnili svoje oči, tako mu je trgalo srce, da je njegov ubog otrok sedaj zapadel meču, dočim Albert in Štefana stopata na oltarje. Ubijal si je glavo, da bi našel besedo, ali pot, kako bi ovrget, ali vsaj oslabil Albertovo poročilo, toda zaman, nič mu ne pade v glavo. Menih stoji tu kakor utelešena resnica v svojem trpkem miru, neranljiv in nepobiten. Ob njem se mora zlomiti vsako orožje. — Hendel je to vedel, in odpovedal mu je njegov sicer tako izvrsten duh. Ni našel druge besede, kakor edino, siromajno: »Zakaj nisi tega prej povedal?«

»Saj si lahko našel odgovor na to vprašanje,« je mirno odgovoril menih. »Ako bi ti bil to povedal prej, bi mi ne bil verjel; saj ne verjameš, da more katolik, povrh še menih, dovršiti kak junaški čin, to morete samo luterani. Preiskoval bi bil, če te ni nalagal menih, dal bi bil izkopati truplo in kuga, katere sva s Štefano hotela obvarovati Štajer, bi bila udarila iz svežega groba in bi si bila poiskala svojih žrtv.«

Po dvorani zašumi pritrdjevalno, spoštljivo mrmanje. Albert nadaljuje:

»Ako pa že danes kdo ne verjame, naj se le izkoplje grob; višje kakor zdravje mesta Štajer, kakor vse blaginje sveta stoji čistost Kristusove neveste. Ako mi torej ne verujete, le izkoplite mrliša s kuto in urzo vred.«

Na priprošnjo svoje častite mučenice bo Bog Štajer obvaroval kuge. Prosil jo bom za njeno priprošnjo.

»Menih... si ji li tudi prepovedal... vse to povedati... vprašal sem jo... ko sem jo hotel zabosti... ona pa je... molčala...«

Menihove globoke, temne oči so se zablistale: »Tako torej, fant? Hotel si ji iztrgati iz srca skrivnost njenega Gospoda, ona pa je najsi umrla, kakor da bi ti jo bila izdala? — Štefana, moj duhovni otrok, po tem te spoznam. Umrla si nič manj kot mučenica pokorščine, kakor kot mučenica Najsvetejšega Zakramenta, poleg venca devišstva te bo v nebesih obeleževala tudi slava Tarzicija in Janeza Nepomuka.«

Henrik je porinil v stran Štiftergerja, ki ga je doslej podpiral in je sam stal pokonci; v tem trenutku je nekakj tako lepi enoinvajsetletni mladenič izgledal kakor zdelan in spehan mož pri tridesetih letih.

»Menih,« je počasi rekel, »je-li bila tudi zaradi te skrivnosti pri tebi v Lincu?«

Sodnik je nagnil svojo glavo nad Karolinško knjigo krvavega kazenskega prava, listal je v njej in ni pogledal niti menih niti sina: ni nobenega izhoda, ni poti, ni besede. Toda za deliktilni umor je cesar Karel določil najvišjo in najtežjo kazen.

»Nisem ti dolžan, Henrik Hendel, dati odgovor o tem, kar je bilo v Lincu,« je odvrnil Albert. »Toda — pa zvedil! Ni bila v Lincu v tej zadevi, marveč zaradi tvoje ljubezenske ponudbe, hotela je za gotovo vedeti (dasiravno o tem ni prav nič dvomila, ker je bila zaročena Bogu), je-li storila prav, da te je zavrnila, jaz sem ji rekel da.«

Henriku je padla glava globoko na prsi. Vsaka menihova beseda mu liki nov nož reže v razmesarjeno srce. Bogu zaročenal Bogu zaročenal! Ni bil niti Henrik, niti Albert, niti kdo drugi, bil je sam Bog. In ti si jo umoril... »Menih,« je nanovo vprašal s slabotnim glasom, na temnih lisah pod očmi so se mu iskriale sveže solze, ki so privrele iz oči vsled nedopovedljive srčne boli in najglobljeja kesanja. »Je-li tudi zaradi tega... zapisala pod podobo v samostanski sprejemni sobi... moj ljubi je moj... ker je bila zaročena Bogu?«

»Je-li to zapisala?« je z lahkim nasmehom vprašal menih. »Kajpada, to je res vsa Štefka! Jaz tega nisem bral, ker sem se že na hodniku poslovil od nje. Da, njen ljubljeneč je bil Jezus, s katerim je sedaj združena na veke.«

Sodnik je v stran porinil krvavo pravo, njegov divji, ognjeni pogled pa je mimo njegovega od žalosti zlomljenega sina žvignil proti menihu. Slišal je poročilo. Njegov krivoverski ponos kljubuje in se vspenja proti temu Albertovemu poročilu, toda razum mu pravi, da sta zmagala Albert in Štefana, zaničevana in uboga apostola one vere, ki jo sovraži, katero hoče uničiti, kar smatra za glavno nalogo svojega življenja. Dopolnila sta junaški čin, pred katerim oblede in se razblinijo v nič vsa nje-

gova dejanja in vse zmage. Ono ubogo dekle ima poleg svojega junaštva sedaj še krono mučenštva, in dal jej je ni nihče drugi, nego on sam, Joahim Hendel, ki je bolj kriv njene smrti kakor pravi morilec, ki naj bi mu poznejši rodovi dajali čast in hvalo, da je smrtni udarec zadal rimski Cerkvi.

Vse je proč. Njegovo delo razpada v prah, Mrtva deklica in ostrizeni menih sta mu izkopala jama.

Večkrat je šel globoko po sapo, preden je izpregovoril; bil je kakor orjak velikani, ki pobit leži na tleh, pa še enkrat preklinja odvisne svoje krvavečeste pesti proti nebu, ki ga je hotel napasti:

»Albert! — Čudne reči si nam povedal, ako je res, kar praviš, potem sem se motil o tebi in dekletu, potem ono noč nista v stolpu doprinašala del teme, marveč sta izvršila nadčloveški junaški čin. — In ti sedaj praviš s svojimi ustmi, ki ne poznajo nobene milosti in usmiljenja, da so bila vsa moja dela tema, ti pa in Štefana pa da sta hodila v luči in da je bil Bog z vama, ne pa z menoj. Toda — njegov hripavi glas je dobil zopet staro silo in moč. Naslonil se je na meč, gorje! na meč, ki ga bo moral v krvavi sodbi dvigniti nad svojim sinom, »povem ti, ne gre tebi, odločevati, s kom je Bog in s kom ni! Vse, kar sta napravila velikega s Štefano, je bučeč bron in zvonec zvonec, ker ni bilo zraven ljubezni! Naj vaju kratkovidno ljudstvo tisočkrat slavi kot rešitelja Štajra, medtem ko bo moj ubogi otrok, čigar krvi te tako žeja, o trdosrčni človek, pohabljen in mrtev ležal na odru — ti le nisi pravi učenec Kristusov, in tudi Štefana ni bila, ker oba ne poznata ljubezni, ki je sveti duh človeštva, božji dih.«

»Jo li poznate vi?« je mirno vprašal Albert. »Ste jo li izkazovali? — Lepe besede delati, o to umete prav dobro. Je-li bil v vas duh božji, ko ste deklico poslali na samotni oder in štiri nedolžne može na vislice? Nočem več govoriti o tem, ker vaš čas je prešel. — Toda vi, kar jih je tukaj, naj slišijo, da, kar sva storila, nisva storila iz sovraštva, niti iz gosposkljivosti, niti iz kakega drugega slabega namena, marveč kot katoliška kristjana sva ravnala v duhu Kristusovem ne le z besedo, ampak tudi z dejanjem. — Ne žeja me po krvi tvojega sina morilca, kot duhovnik je niti zahtevati ne smem. Moje poslanstvo, ki sem ga moral tukaj izvršiti, je dovršeno, sedaj pa grem, da poskrbim, da bo truplo dostojno položeno na mrtvaški oder. Zato zahtevam od štajerskega sodnika ključ od kapele sv. Marjete, kjer so doslej vedno pokopovali vse tiste, ki so umrli nasilne smrti.«

Hendel je odvrnil, njegova krčevito drhteča pest je bila še vedno ob meču — zvezani orjak velikani se še ne pusti tiščati k tlom, noče se še udati v božjo moč:

»Kakšen ključ? Položite jo doma na mrtvaški oder! So-li zidovi v tem času postali bolj trdni? — Ne. Mislite li, da nisem več sodnik Hendel, ker je mene in mojo hišo zadela nedopovedljiva nesreča? — Motite se. Še sem! Položite jo na oder, kjer hočete, ključa ne dobite.«

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za franciškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Žrtev prepira.

Povest, Spisal Limbarski.

(Dalje.)

Utihi se je ter se je zamislil. — »Hudimana, — je povzel mirneje, — »denar moram spraviti na varno. Mica bo pretaknila vse kote in Bog ve, če je poštena...« Sklonil se je ter je zlezal pod klop, kjer je izpod deske potegnil debelo usnjato možno, ki jo je smehljaje položil na mizo. — »Kam naj jo skrijem, — je premišljeval. — »V hranišnico? Ni varno! Vse skupaj lahko propadejo. A-ha, že vem, — je vskliknil vzradočen, — »v kapehi pri Mamki bo varna...« Temna noč je in vse tiho je zunaj, nalašč za tako delo...

Vtakniviš denarnico v žep, se je dvignil, poiskal je palico in klobuk, rahlo je odprl in zaprl vrata in že je lezel po stezi proti vaški kapeli. Z nekako bojaznijo v srcu se je približal cilju. Pazno je poslušal na desno in levo, čuti ni bilo najmanjšega glasu, noč je molčala kakor grob. Sklonil se je, opiraje se na palico, nad kameniti tlak, vzdignil je ploščo, izpod katere je zazevala majhna odprtina, nihče v vasi ni vedel zanjo. Skrbno je položil vanjo usnjato možno ter jo je zopet zaprl. Zdajci je rahlo zašumelo v bližnjem grmu, zganil se je po vsem telesu, palica, na kateri je slonel, mu je padla na tla. Zopet je postalo vse tiho, niti listje na drevju ni šuštel. Prepričan, da ga je motila kaka nočna ptica, je pobral palico, ob kateri je drsal počasi proti domu. Niti slutiti ni bil, da ga je v temi do doma spremil človek, ki ga je ves čas, skrit v grmovju, opazoval.

Repec, dolinski mlinar, je bil mož prikupljive zunanosti in izrednih duševnih zmoglosti, radi česar so ga čislali v celi okolici. Ugačala je njegova nepristranska postrežljivost, razumnost in mladeniška šegavost. Mladi in stari so se shajali v njegovem mlinu in kovačnici; pri njem so iskali gospodari modrih nasvetov, mladina pa je prihajala na zabavo. Kot mladenič je pred leti prišel iz Slavonije, nastanil se je v napol podrti Repčevi kovačnici, s prihranjenim zaslužkom je kupil pozneje Repčev mlin in žago, ki sta mu po preureditvi in popravili donajala bogatih dohodkov. Hitro je poplačal dolgove, po vrhu pa si je nakupil niiv in travnikov, kar mu je povečalo ugled in veljavo. Črtile so ga le vraževerne babnice, ki so ga dožile, da je v zvezi s škramo, ki mu nosi denarje. Primka z Lazov se ga je bala kakor živega vraga. Če je le mogla, se mu je izognila, da se nista srečala, in le z molkom v roki se je podnevu upala po poti mimo mlina, ponoči pa se ni za nobeno ceno podala v dolino. Pravila je, da je Repec zakopal nekoč na stezi pod Bregom veliko živalsko kost in prav na tistem mestu ji je poginila najlepša koza. Njeni govorici ni seveda nihče verjel, zakaj Repec ni storil nikomur žalega; ako je včasih koza za šalo malo potegnil, mu ni razen Primke nikdo zameril.

Tiste sobote zvečer pred shodom sv. Janeza na Vrtači je tudi Repec preje nego ponavadi ustavil mlin in zaprl kovačnico, zakaj povsod v okolici je že počivalo delo in zamerili bi mu bili pobožni sosedi, ako bi bila ropotajoča mlinska kolesa motila skrivnostno večerno tišino. Podal se je v sobo, kjer je v krogu svoje družine povečeral, nakar se je družina po večerni molitvi podala k počitku, sam pa je poiskal v omari knjigo, da se s čitanjem pokratkočasi. Običajnih obiskov ta večer ni pričakoval; vedel je, da Lazovčani in Vrtačani radi praznika ne odhajajo z doma. Jedva se je poglobil v poučno knjigo, ko so se odprla vežna vrata. Kliner iz Vrtače je stopil v sobo ter se je vsedel poleg njega. Repec je zaprl knjigo, prijazno je pogledal poznega gosta, ugibaje s čim da mu more postreči.

»Štefo, — je začel Kliner, ko si je nekoliko oddahnil, — »potreba me je prignala do tebe. Dostikrat si me že rešil iz zadrege, upam, da nisem prišel zastoni...«

»Kar ven z besedo, — ga je silil Repec, radoveden, kaj ima sosed na srcu.

»Gozdarjev Tine se bo torej oženil, tista

Bregarjeva Mica z Lazov je njegova nevesta, — je povedal Kliner v eni sapi, da je Repec komaj mogel slediti njegovim besedam.

»Boža ti! — je vskliknil Repec po svoji hrvaški navadi, premišljeval, če se je Kliner raditega napotil do njega.

»Pa kar skrivaj so naredili, — je nadaljeval počasneje Kliner, — »niti naša Polonica ni vedela o tem, ki jo je Tine sleparil že celo leto ter ji je obetal, da jo vzame.«

»Zbila? — se je začudil Repec in je oprl roke v obok. Ni se hotel prenačiti z vprašanjem, niti z odgovorom, dokler mu sosed sam ne razkrije cele skrivnosti.

»Od sramote bo zbolela naša Polonica, — je povzel s sočutjem Kliner in svetla solza mu je zalesketala v očeh, — »pomisli, jutri bosta Tine in Mica na oklicih...«

»Boža ti, — je ponovil Repec še z večjim začudenjem, zmajajoč neverjetno z glavo, — »Bi se li ne dalo skrhati?«

»Če se ne posreči tebi, kdo drugi ne opravi ničesar, — ga je hvalil ljubeznivo Kliner, — »Izpeljaj si že težje stvari, ki so se zdele drugim nemogoče. Poidi še nocoj do Tineta na Vrtačo in razdri. Tebe bo poslušal, ko ga drugače bi odslavil. Pojdi, Štefo, ne pozabim ti te usluge.«

Težko je ustregel Repec sosedovi zaupni prošnji, zakaj ni se rad vmešaval v zasebne razmere svojih vaščanov. Odrči pa se mu tudi ni hotel, ker se mu je smilil potrni mož. Izgovarjaje in nekoliko obotavljaje se, je ogrnil Repec svoj nočni plašč in odšla sta s Klinerjem v tiho noč. Molče sta stopala ob šumljajoči Jelšci po stezi, vodeči čez ozko brv na cesto, kjer sta se križali vozni poti na Laze in na Vrtačo. Tu sta se razstala. Repec je bil namreč iztuhla, da radi varnosti, da ju kdo ne opazi, ne smeta hoditi skupaj. Voščed si lahko noč sta se vsak po drugi poti pomikala v hribe proti Vrtači. Kliner si je izbral stransko stezo. Rencu pa je kamenita vozna pot, čeravno polovico daljša, bolj ugajala. Mudilo se mu ni ravno posebno, zakaj nobenih uspehov si ni obetal v zadevi, ki mu jo je poveril Kliner z največjim zaupanjem.

Utrujen vsled strme in kamenite poti je dospel Repec na Vrtačo; ura je v zvoniku udarila deset. Obstal je pred znamenjem za vasio ter si je obrisal roso čelo. Takrat je zaslišal v bližini korake, nekdo je iz vasi prihajal proti kapeli. Skril se je v grm med gosto leševje, ker neljubo bi mu bilo srečanje s kakim človekom ob tej pozni uri. Pravkar je ob palici prilezla moška postava, ki se je ustavila pred kapelo, privzdignila je ploščo ter je položila nekaj v odprtino. Spoznal je starega Gozdarja, ni pa mogel uganiti njegovih nočnih opravkov. Kakor kip je čepel Repec v svojem skrivališču, zakaj z najmanjšo neprevidno kretnjo ali s šumom bi bil pokazal celo stvar, ki se mu je zdela nerazumljiva skrivnost. Zadrževaje saro je gledal starca, kako je z mladeniško gibčnostjo nemoteno dovršil svoje delo. Nakar je odkrival proti vasi. Šele tedaj se je upal Repec iz grmovij; previdno je sledil počasnemu starcu prav do doma in ko je ta izginil v veži in zaprl duri, se je naglih korakov vrnil h kapeli, posrečilo se mu je na tli ploščo, katero je privzdignil in debela usnjata možna se mu je zasmehljala iz odprtine. Radovedno jo je pobral in potipal: pod tankim usnjem so šumeli cekini... Jasna mu je postala cela tajnost, našel je Gozdarjev zaklad... »Spravi ga in molči, — mu je šepetala izkušnjava, vmes pa mu je klical svari len glas: »Tati! — »Poštenjak sem, — se je opravičeval samemu sebi — »in ne ne maram tujeja imetja, denarja pa tukaj ne pustim. Gozdar naj se prestraši, kadar pogreši denar in drugača tudi ne zasluži. Čemu pa trosi in skriva po luknjah svoje kračarice? Hranilnice imamo in potrebni ljudje vedno prosijo na posodo. Kadar izvem, da je Gozdar pogrešil denar, mu ga zopet neopazeno vrnem.« — Skrbno je spravljal v žep najdeni zaklad, pokrnil je luknjo s kamenito ploščo, nakar je odhitel navzdol proti mlinu. Na Klinerjevo naročilo o ženitvi ni bil niti mislil več, saj je bil pa tudi prepričan, da bi bilo vsako njegovo posredovanje zaman. Na njegovo veliko žalost mu je

Ali res.

povedal, da ni ničesar opravil, ker je Tine v svojem sklepu nepremakljiv in v tem oziru nedostopen, iznašel pa je nove tolažbe in novega zdravila, ki je Klinerjevi družini zacelilo v najkrajšem času bolesterne rane

Shod pri sv. Janezu na Vrtači se je zvršil ob lepem vremenu v splošno zadovoljnost vseh vaščanov. Lična cerkvena je bila, kakor vsako leto veliko premajhna za številno množico, ki je zavzemala pred cerkvijo že malone vso ravnino in še vedno so prihajali iz bližnjih in daljnih vas. Enook Lišček, ki je na oglu mežnarije prodajal sladkorčke, molke, podobice in drugo drobnarijo, je komaj sproti zavijal »odpustke«, ki jih je mladina v dokaz ljubezni in prijateljstva ta dan pridno menjavala. Na vrtu gostilne »pri Rozaliki« so bile dolge smrekove mize popolnoma zasedene; zgovorna krčmarica je stregla prihajajočim gostom s pivom in z domačim moštom, pa tudi jedila so bila na razpolago. Vsak je hotel biti hitro postrežen, zakaj vedno mičneje so pritrkavali zvonovi in zmirom večja je postajala gneča ob cerkvenih vratih. Že je donela raz kor pesem na čast sv. Janezu; pevke so jo krožile prav po domače s spremljevanjem vaškega pevovodje, ki je udarjajoč z dlanjo ob dlan, ponavljal svoj glasni: en, dva, tri, en, dva... Njegovo nervozno kimanje in mežikanje je pomenilo, da naj pevke počasi in z občutkom zavijajo in hitro jenjajo. Ko je umolknilo petje, je zavladala v cerkvi skrivnostna tišina. Le semintja je kdo kihnil ali zakašljal kak nadušljiv stavec, ko pa je duhovnik na leci po oznani odprl vsem dobro poznano knjigo za ženitne oklice, je potihnil najmanjši šum. Gozdarjevega Tineta je namreč vse poznalo in marsikaka dekle v okolici je gojila skrivno željo, da postane njegova zakonska tovarišica. Lenčo, Tineto sestro, stoječo ob stranskem oltarju sv. Ane je obilila rdečica, od sramote je povesila oči in ko je duhovnik na koncu oklica naštel različne oblasti, s dovoljenjem katerih sta ženin in nevesta oklicana enkrat za trikrat ter je oznanil v sredo pri sv. Janezu poroko, bi bila skoraj padla v omedlevo, da je ni v tistem hipu cerkvenik, nabirajoč po cerkvi milodare, dregnil v glavo z držalom pušice, da se je zganila in zavedla. Zbodele so jo opazke zgovornih ženic, ki so si za njenim hrbtom šepetale o Tinetu in o Mici; zakaj tudi tukaj je bila navada, da so človeka obirali ob ženitvi in hvalili ob smrti.

(Dalje.)

Priporočamo trgovino »Pri Ivanki« v Ljubljani, Sv. Petra cesta 29. Več današnjih oglasov.

Opozarjamo na oglaš Menjalnice Slovenske banke v Ljubljani.

Mučil Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza-Fluida in odpravljen so bolečine! 6 dvojnatih ali dve veliki specialni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej. Fellerjev Elza mentolni črt-nik en komad 12 kron.

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravili Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škat-ljice 18 kron. Pravi balzam 12 steklenice 72 kron. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 20 kron. — Omot in poštnina posebej, a najc-neje. Eugen V. Feller. Stubica donja Elsatrg št. 16, Hrvatska. C.

== VODOVODNE CEVI ==

in plinske cevi v premeru po 1/4 in 3/4 col, oddaja mnogo pod dnevno ceno, uvozna trdka J. RAZBORSEK, Smartno pri Litiji.

Svilena in žimnata

mlinska sita

(pajtili) vseh vrst se dobe v trgovini A. CADEZ, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35, nasproti »Stare Tislerjeve gostilne«.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

TRGOVINA

v največjem industrijskem kraju v Sloveniji se proda tako. Ponudbe pod „Trgovina 5009“ na upravištvu „Domoljuba“ do 24. t. m.

Učenec

poštenih starišev se išče za sedlarsko obrt. — Peter Pleško, sedlar, Smartno, p. Moste.

KORUZO, prima, za mletev; prodam ceno več vagonov.
HLODE: črešnjeve, orehove, lipove in druge kupim.
Josip Plankar, Dolenska cesta št. 5.

Išče se izučen vrtnar.

Dobi stanovanje in hrano v hiši, plača po dogovoru. Oglasi naj se: Ljubljana, Kolodvorska ul. 11.

TRAME, DESKE IN OGLJE

franko gorenjske postaje za takojšnjo dobavo se kupi. — Ponudbe na Tavčar & Svetina, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6.

Manufakturno blago

se kupi najceneje pri Angeloslav Hrastnik, Karlovska cesta 8. Jerančič.

Svileni robci

se dobijo po nad polovico

znižanih cenah

„PRI IVANKI“ v Ljubljani, Sv. Petra c. 29.

Kante od petroleja

plačuje po K 58 — za dve z zabojem vred postavno vsake železn. postaje Sever & Komp., Ljubljana.

Črno deteljo

plačujemo po najvišji ceni.
SEVER & KOMP., Ljubljana,
Wolfova ulica 12

FRJAVEC & TURK

trgovina z železnino

pri „ZLATI LOPATI“ preje Hammerschmidt (Mühleisen)

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti Križanske cerkve. —

Zaloga cementa.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4.

PODRUŽNICE:

MARIBOR

Gosposka ul. 38.

NOVO MESTO

Glavni trg.

KOČEVJE

št. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, za-
pestnice in srajce.

Tovarna cementnih izdelkov Tršan & Gorjanc, Kranj

izdeluje

.... strešno opeko:

zurezno in ogljato,

plošče za tlakovanje

dvoršč, delavnic, hodnikov, kuhinj, kopalnih sob, blevov i. t. d. vseh barv in vzorcev (izdelane pod pritiskom 300 atm. torej neobrabljive)

izdelke iz umetnega kamena in marmorja:

železobetonske stopnice klepane in brušene, postamente, balustrade, ornamente za fasade, vrtno ograje, bangerje, nagrobne spomenike in okvire, korita, žlebove, cevi za kanale (6—100 cm premera) i. t. d.

Prodaja cementa.

Naročila za bodočo gradbeno sezono priporoča že sedaj!

Priporočila se trdka

Jos. Petelinc, Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7.

Tovarniška šivalnih strojev domačo rabo, za krojače, original Cylinder, Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezne dele za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo.

V službo se sprejma
blavec za kmetško delo

Pismena vprašanja je poslati pod št. 400 pošta Sp. Hrušica pri Ljubljani

Anton Kunstek Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4,
priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevlji. potrebščin

na drobno in debelo.

Najlepše božično in novoletno darilo!

Kupite srečke Državne razr. loterije!

Izmed 100.000 srečk jih bo v petih razredih polovica izžrebanih! Vsaka druga srečka zadene!

Največji dobiček v najbolj srečnem slučaju je

4,000.000 kron!

Cela srečka stane 192 kron, polovica srečke 96 kron, četrtina 48 kron, osmina 24 kron.

Ne zamudite prilike!

Žrebanje v prvem razredu se vrši že dne 3. januarja in 4. jan. 1921.

Srečke prodaja in razpošilja po pošti, če se vpošlje znesek za naročene srečke in poštnina:

Zadružna Gospodarska banka d. d.
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38, I. nadstr.

STROJE:

Gepeljne, slamoreznice, trijerje, fino strojno olje, cement-portland za napravo strešne opeke in belo sol nudi najceneje tvorca ANTON KASMAN, Skofja Loka, Gorenjsko.

Ameriške listine

prestavlja in oskrbuje iz angleščine in v njo edino podpisani zapriseženi sodni tolmač za angleški jezik. Ne hodite drugam, ker mora biti vsaka taka listina samo po podpisnem predstavljena, da je veljavna pred sodnijo itd. S tem se obvarujete dvojnih stroškov!

IV. Mulaček, učitelj angl.

In zapriseženi sodni tolmač za angleški jezik. Ljubljana, Hradskega vas 64, (Stepanska mitnica, koncem Poljanske ceste).

Otvoritev trgovine.

Cenjenim odjemalcem vljudno naznanjamo, da smo zopet otvorili svojo dobro znano manufakturno detajlno trgovino z manufakturnim blagom, v popolnoma prenovljenem lokalu. Za bližajočo se zimsko sezijo priporočamo vsakovrstne novosti, katere so ravno došle iz inozemstva, osobito razno volneno in sukneno blago za moške in ženske, dalje parilne barhente, fienlece, cefirje, šifone, potrebščine za krojače, šivilje i. t. d.

Zagotavlja jo prijazno in solidno postrežbo se priporočamo

A. & E. Skaberne,

veletrgovina z manufakturnim blagom
Ljubljana, Mestni trg 10.

Kmetovalci pozor!

Vzamem v delo vsako množino

prediva

ter izdelam iz njega vsako vrsto vrvarskega blaga kakor: štrange, vrvi, uzde itd.

A. Sinkovec, starejši, Kranj 12.

Najstarejša hranilnica na Slovenskem.

Kranjska hranilnica

v Ljubljani — ustanovljena 1. 1820

obrestuje hranilne vloge s

3%.

Kranjska hranilnica je pupilarno varen zavod in jo nadzoruje deželna vlada.

Za plačila zavodu se dajo na razpolago poštne položnice.

Čisti dohodek Kranjske hranilnice je — ne glede na to, kar se odkaže rezervnim zakladom — po pravih določah v pospeševanje občestvenih naprav in podjetij na Kranjskem. — Skupna svota doslej v te svrhe odmenjenih zneskov znaša K 8.761.118-37.

Kmetijske zadruga in kmetovalci pozor!

Elvinsko sol (rudečo) se oddaja na vagone in manjše množine po najnižji dnevni ceni.

Naročila sprejema

ANTON TONEJC in drug, MARIBOR.

COSULICH-LINE Trst-Amerika

New-York—Buenos-Ayres—Rio di Janeiro—Santos-Montevideo.

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike z Slovenije edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Nekaj za Vas!**Racionalno negovanje lepote.**

Hočete li obraz in roke racionalno negovati, pege, morelece odpraviti, hrapavo kožo mladostno in prazno napraviti, uporabite Fellerjevo pravo Elza-označeno in kožo-ohranjujočo pomado i veliki parafilski lonček 15- K. Elza, toaletne umivalne nastilje i škatlice 10-50 K. Pomada za ustnice 2- in 4- K.

Ideal vseh mil

je Fellerjevo Elza lilino mlečno milo 19- K. Tekoče lilino mleko 12- in 15- K. Najčistejši Glycerin 6- in 20- K. Vazelin po 3-, 7- in 12- K. Nekodoljivi puder za obraz v vrečkah po 5- K. Barvilo rdeče za obraz 10 pisem 20- K.

Puder gospe, katere se v to razime

je pravi dr. Kl. ger-jev Hega-puder, bel, roza, velike elegantne škatlice 24- K.

Kurja očesa

bradavice, trdo kožo, odpravljata brzo in temno Fellerjev turistovski obliž „Elza“ v škatljah po 5- K in 7-50 K in Fellerjeva turistovska tinktura steklenica 10- K.

Fini parfemi

francoski, originalne steklenice 40- K in tehnično od 20- K naprej. Nachet (ovitek dišečega praška za perilo) 8- K.

Koj se vsak dan potrebuje?

Angleški obliž 2- K. Lysoform 80- K. Popolni Irrigator na poljšči 150- K. Pravi Lyso 20- K. Kafa 8- K. Kafa 6- K in 20- K. Po smrekovem gorcu dišeči parjem za sobe 35- K. Konjak 30- K. Malinov sok 20- K. Rina želatino vino 20- K. Eseno za rum 7- in 25- K. Kl. neški čaj na tehnično od 3- K naprej.

Pri vprašanjih

naj se prilože poštne znamke za odgovor.

Prvovrstno naravno negovanje las.

Rast las napreduje, kožo na glavi krepi, plešo in prerano onivelost preprečuje Fellerjeva prava Tannokina pomada za rast las, i veliki porcelanski lonček 15- K. Močno katranovo milo za glavo 14- K. Ogrska pomada za brke po 6- in 8- K. Nekodoljiva olja za lase, orebovo olje mala steklenica 6- K, velika 30- K. Shampoo za umivanje las 4- K.

Najmočnejše francosko žganje

najčistejša predročna roba, manjša steklenica 18- K, velika 25- K. Elza Kelenaka voda v steklenicah 7- in 35- K.

Proti potenju telesa

delo a zanesljivo Fellerjev Elza alpinisti prašek i škatljica 10-50 K.

Koj je „Elza Fluid“ to zna vsaki!

6 dvojnatih ali 3 specialni steklenici 42- K.

Za usta in zobe!

Hega zobni prašek s kisikom, i škatljica 20- K. Dr. Heider-jev zobni prašek i škatlja 6- K. Elza voda za usta 30- K, zobne hrtačice od 20- K naprej.

Proti mrčesom

kakor muhe, bolhe, stence, ruse, zanesljivo in temeljito deluje Elza mrčesni prašek, velika škatlja 15- K. Tinktura zoper stence 30- K. Naphtalin od 2- K naprej.

Miši in podgane!

Mišji strup 6- K. Strup zoper podgane 8- K in 10- K.

Omot in poštnina

se računa posebej, toda najceneje. Čim več se na enkrat naroči, tem manj draže stroški to robo.

I. Naročila se adresirajo na:

EVGEN V. FELLER, lekarna, Stubica donja, Elsatrg 16. Hrvatska.

Državna razredna loterija

Prvo žrebanje bo 3. in 4. jan. 1921.

100.000 srečk — 50.000 dobitkov.

5 premij

od 60.000 do 600.000 din. ali 240.000 do 2.400.000 K (dva milijona štiristotisoč kron)

Vsaka druga srečka mora dobiti!

Izplačanje vseh dobitkov v gotovem denarju brez odbitka!

Največji dobiček v srečnem slučaju dinarjev

1.000.000

(en milijon) ali

kron

4.000.000

(štiri milijone)

nadalje: 600.000, 400.000, 200.000, 150.000, 100.000, 80.000, 70.000, 60.000, 2 po 50.000, 2 po 40.000, 5 po 30.000, 18 po 20.000 dinarjev, odnosno 2.400.000, 1.600.000, 800.000, 600.000, 400.000, 320.000, 280.000, 240.000, 2 po 200.000, 2 po 160.000, 5 po 120.000, 18 po 80.000 kron itd. brez odbitka!

Cena srečke za vsaki razred

1/1 srečka D 48- ali K 192-	1/2 srečka D 24- ali K 96-
1/4 srečka D 12- ali K 48-	1/8 srečka D 6- ali K 24-

Točno in hitro izplačevanje vseh dobitkov zalamčeno

Naročila iz cele države naj se pošiljajo po poštni nakaznici lastni glavni kolekturi

Medjunarodna banka d. d.

oddelek razredne loterije

Gajeva 8 Zagreb Gajeva 8.

Največja izbira števil!

Primešaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporečil dne 28. julija 1899., št. 15.255, smejo dietetično sredstvo Mastin, redilni prašek za prašice in za vsako živino, lekarnari, trgovci, drogist in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmetologasen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900, mag. opr. št. 28.561. Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. — 5 zavojev Mastina stane K 50.— in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftel-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpušča je: pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti K 15.—.

Lekarnar Trakoci v Ljubljani
(Slovenija) zraven tolovža.

Domačo semensko deteljo

kupuje vedno po najvišji ceni Fran Pogačnik, trgovina z žitom, moko, semeni in deželnimi izdelki v Ljubljani, Dunajska cesta 36.

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča Igo Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

MLINSKA SITA po zelo znižanih cenah nudi
J. DOLINAR, Svetje pošta Medvode.

TRST-AMERIKA

Angleška parobrodna družba

CUNARD LINE.

Zastopstvo za Jugoslavijo: Jugoslavenska banka d. d., ZAGREB.

Odprava potnikov I. II. in III. razr. preko Trsta in Cherbourg-a v New York. Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Anglijo in Ameriko, ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE, ZAGREB,
Vrhovčeva ul. 15.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Misi - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja te moja najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 10 K, za podgane in miši 10 K, za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno močna tinktura za stenice 12 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjadi (unič. rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 12 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

UKAZ

ni, ampak ogromen dobiček naredite, ako se danes naročite ilustrovani cenik ali greste v veletrgovino R. Stermecki, Celje št. 305 katera je dobila ogromne množine sukna, porhenta, volne, cefirja, druka, platna in raznega manufakturnega blaga iz tucemstva, ter prodaja po čudovito nizkih cenah.

Pred nakupom

vsakovrstnih izdelanih oblek, jahalnih hlač, površnikov, ranglanov i. t. d. si oglejte zalogo

Večja naročila
po meri.

Samo na debelo.

KONFEKCIJSKA INDUSTRIJA
FRANDE

LJUBLJANA, Emonska cesta št. 8. — Brzjavlj: DERENDA. — Telefon Interurb. št. 313
BRNO — PROSTEJOV (Češkoslovaška)

ter boste prepričani, da je vsestransko v kakovosti in izdelavi prva v Jugoslaviji, ter nima nikake konkurence v svojih solidnih nizkih cenah.

Lasna izdelovalnica perila in čevljev.

Menjalnica Slovenske eskompne banke Ljubljana

Kolodvorska ulica. — Hotel pri južnem kolodvoru.

Kupuje in prodaja tuj denar po najugodnejšem dnevnem kurzu. Z dežele se pošilja dolarje in drugi tuji denar lahko tudi v denarnem pismu.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje najugodnejše.

Izvršuje nakazila v tuje države in se peča z vsemi bančnimi posli.

Točna in kulantna postrežba.